47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 617 Կ. ՊՈԼԻՍ 8/21 ՄԱՅԻՍ 1903 ՇԻՆԳՇԱԲԹԻ 1321 ՄԷՖԷՐ 24 — 8 ՄԱՅԻՍ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԻԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ֆատտէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوهانس فریه
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԱՌՔԱԾԱԳԻՐ ԱՌԱՔՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՎԱՐԺՍՊԵՏ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒՀԻ

ԳԱՒԱՌԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Զգիտեմ ո՛ր թուականէն սկսան գաւառացիները վարժապետ և վարժուհի ունենալ Պոլսէն հայթայթուած. բայց ս'ա գիտեմ թէ վերջին 4—5 տարուան մէջոցին ամէնէն աւելի վարակուեցան անոնք այդ անօգուտ բաղձանքէն, որ երեւան եկած է անգիտութեան և կէս մը ալ ցուցամոլութեան հետեւանքով։

Գիտեմ թէ գաւառացիք կրթասէր են, նո՛յն իսկ Պոլսեցիներէն աւելի. անոնց վէճը, կրթական յարկին շուրջն է տարին 12 ամիս. անոնք, եթէ զըրկանքով իսկ ապրին, իրենց տղաքները չեն զրկեր բնաւ, գիրքը, թուղթը, գրիչը և ամէն ինչը կը հոգան իրենց տղոց սիրուն, անոնց արեւուն մատաղ կ'ըլլան, ա՛յնքան որ կը սիրեն իրենց յաջողող սերունդը, անոնց համար ներկան ի՞նչպէս ըլլայ կ'ըլլայ, իսնդգաւակաց կրթութիւնն է զիրենք տոչորողը —բարքեր, որոնք իսպառ հակառակ են պրպամիններուն, զի ասոնց համար, յանցաւոր բացառութեամբ ներկան է լոկ մոռացման առարկայ—։ Ահա այս կերպ խոկմանց արդիւնքով գաւառական Թաղականք և Հոգաբարձք՝ թարգմանս ու ներկայացուցիչ ժողովրդական կրթ. հանձնմանց, ՉԱՆՔ ու ճիգ կը Չամբէն Պոլսէն վարժապետ, յաճախ վարժուհի, տանելու իրենց քաղաքը, իրենց վարժարանին յատուկ, իրենց տղոց սիրուն։

Գաւառացւոց կրթասիրութեան այս ապացոյցը, որ արդէն ինձ և շատերու ծանօթ է, առաւելապէս գովեստի և գգուանաց արժանի է, բանք չատ մը բարենիշերու յայտարար. սակայն անոնք այս սիրոյն մէջ մոլորած յաճախ սխալ կը գործեն, Պոլսէն ստանալով իրենց վարժապետն ու վարժուհին։ Ցաջորդ տարին սրբագրելու մտօք ուրիշներ կը հրաւիրեն ու դարձեալ խաբուած կը գտնեն ինքզինքին ու ամէն տարի այսպէս յաջորդաբար։ Շարունակ վարժուհի կը փնտռեն վարժուհի, երբեմն ալ վարժապետ, Էրզրում, Տրապիզոն, Օրտու, Սամսոն, և, չեմ յիշեր, ուրիշ չատ մը քաղաքներու ու գիւղաքաղաքներու համար. միջին հաշուով 3—5 ոսկի վճարելու խոստմամբ։

Նախորդ տարին վկայական չունեցող վարժուհի մը ղրկուեցաւ մօտակայ քաղաք մը, վարժուհին իր ոչ-դաստատալ՝ ամէն բան ամուսինը հետն առաւ երկուքնուն համար 7—8 ոսկի սակարկելով. տեղը հասնելուն պէս ամուսինը կրթ. յարկէն ներս մտցնել յարմար չի դատուեցաւ տեսականին մէջ պարզամիտ գաւառացիներուն կողմէ, հաղիւ 5 ամիս պաշտօն վարելէ յետոյ վարժուհին ցաւակեց կամ ցաւկեցուցին հոն ուրիշ վարժարան մը և տարին չի բոլորած եկաւ հոս... օդին յարմարած չըլլալուն համար վերադարձած ըլլալը յայտարարելով ամէնուն։

Ուրիշ մը անցեալ տարի գնաց քաղաք մը, ինքնայոյժ ամուսնութեան կղկղանքը ցուցադրեց առանկ բաներէ խրտչող գաւառի մը մէջ և 11 ամիս յետոյ վերադարձաւ իր թովիչ յատկութիւնները ուրիշ տեղ, ուրիշ գաւառի մը ցոյց տալու համար։

Աղջիկ մը, ներկեցէք, Օրիորդ մը, իբր վարժուհի գնաց մօտակայ գաւառ մը. Օրիորդը կը գրէ իր ընկերուհիներէն մէկուն։

«Սիրելի...»,

«Չկայ վայրկեան մը որ քու և ...ին քաղցրիկ անուրջներով չօրօրուիմ. չկայ բոպէ մը որ յիշողութիւնէս վրիպիմ, կը մտաբերեմ երբեմնի քաղցրիկ օրերն, ուր միւնոյն յարկին տակ կը պաշտօնավարէինք։ Սիրելի ...ս, թէպէտեւ հոս չամիսն աւելի կը գուրգուրան և կը յարգեն զիս, սակայն վերջապէս կոչտ գաւառացիներէ չըլլապատուած եմ, Պոլսոյ վայելած կեանքս հոս չեմ կրնար ունենալ, հոս տղաք առ հասարակ աղտոտ և կոչտ են, տեղացիք հայախօս չեն և հայախօսներն ալ չատ քիչ քանակութեամբ են։ Բայց եթէ բան մը կայ այն ալ չափազանց հանգիստ եմ. առաւօտեան ժամը 3ին վարժարան, 10ին արձակուրդ, 2 ժամ զբօսանք, որուն հակողութիւնը օգնականիս վրայ է։ Թաղական Խորհրդոյ Ատենապետին տունը կը գտնուիմ. նա կը հրամայէ որ ուշ երթամ դպրոց։ Զայն ունենալս մեծ բաղդաւորութիւն կը համարեն, վասն զի ձայն չատ կը սիրեն...։ Սիրելի...ս, քեզնէ բան մը պիտի խնդրեմ «Լիայոյս» եմ որ չպիտի մերժես, ա՛խ, կ'աղաչեմ չատ կարեւոր է խնդիրքս...» (քիչ մը... գոգէթ երեւնալու համար առարկաներ կը խնդրէ)։ Համակրելի օրիորդը 8—9 ամիս պաշտօն վարելէ յետոյ վերադարձած է իր պաշտած վանդակը. հո՛ս է հիմակ։

Այս անհաճոյ ցուցադրութեան վերջակէտը դնենք հոս։ Դառնանք մեր ըսելիքին։

Այս կարգի պաշտօնէից երեսէն գաւառացիք չատ գէշ գաղափար մը կը կազմեն Պոլսոյ կրթ. մարմնոյն վրայ։ Գաւառացիք պէտք է գիտնան թէ այդպէս 4—5 ոսկւոյ համար դաւառները երթալ յանձն կ'առնեն անոնք որոնք Պոլսոյ մէջ որ և է վարժարանի մէջ պաշտօն չեն կրցած ու չեն կրնար ունենալ, վասն զի Պոլսոյ մէջ միջակ դաստիարակ մը կամ վարժուհի մը արդէն կը չահի 4—5 ոսկի։ Յետոյ պաշտօնեայ մը առ նուազն 5—6 տարի պէտք է կենայ վարժարանի մը մէջ օգտակար ըլլալու տեսակէտով։ Կրթական յարկի մը ներքեւ մէկ տարի միայն պաշտօն վարել կրցող անձը որ և է տեսակէտով օգտակար չի կրնար ըլլալ, եթէ կարող մէկն իսկ ըլլայ ընտրեալը։

Ցաւանի է թէ գաւառացիները չեն կրնար պահել 4—5 տարի, Պոլսոյ հրապոյրէն ազդուող վարժուհիները և ոչ իսկ վարժապետները. արդ նկատի առնելու չափ կարեւոր սխալ մըն է զոր կը գործեն գաւառացիք, Պոլսէն վարժուհի և վարժապետ տանելու գործին մէջ, և մեր պատ. Ուսումն. Խորհուրդը, պաշտպան մեր կրթական յարկերուն, ո՛ւր ուրեք և ըլլան անոնք, պարտաւոր է թեթեւութեանց չարիքն ըմբռնել ամբողջակի և գաւառացիներու կրթասիրութեան հոանդը չահագործելն արգիլել։ Հիմա դրամաճառները վարժապետ ու վարժուհի աւելի... կը ծախեն քան թէ գիրք։

Ի՞նչ պէտք է ընէ Պատ. Ուսումն. Խորհուրդը. նախ ըսեմ թէ Տրապիզոնի մէջ Տնօրէն-Ուսուցիչ մը 7-8 տարի յաջասև շարունակած է իր գործը. կարնոյ ազգ. վարժարանաց Տնօրէն եղած է մէկը 5-6 տարի, այսպէս տեւականութիւն ունեցող պաշտօնավարութեանց հակակիր եմ, դատապարտելով ընդմիշտ թեթեւաբարոյ շարժուն մարքնները, որոնք իրաւունք պէտք չէ տան իրենց կրթ. յարկէն ներս նայելու, թող ըլլան անոնք վկայեալ կամ ոչ. վերջապէս Ուսումն. Խորհուրդը գտած ուսմունքը դատելով միայն կը վկայէ, վարքի, բարքի համար վկայական չի տար ան։

Պէտք է որ Ուսումն. Խորհուրդը ինքը ստանձնէ վարժուհի և վարժապետ հայթայթելու գործը, և կամ ուրիշներու ընտրութիւնը իր վաւերացման ենթակայ ըլլայ և որ կարեւորն է 1-2 տարուան համար ո՛ և է պաշտօնեայ գաւառ տանիլ չի թոյլատրէ։

Գաւառացիներ, վտարեցէ՛ք ձերքա դաքէն վարժուհիները և այն վարժապետները, որ ձեր բարքերուն հակառակ կացութեան մէջ կը գտնուին, պատա բերելով իրենց պաշտօնակիցներուն։ Պէտք է գիտնաք թէ բարոյական պատա ենեցող կրթական պաշտօնէից ունեցած գրաւոր և վաւերական պայմանագրութիւնները անզօր են օրինաց առջեւ ամէն տեղ և ամէն ատեն։

ԳՈՐԾԷ ՔԱՇՈՒԱԾ ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ա.—Բերայի մէջ օրուան խօսակցութեան նիւթն է անցեալ կիրակի օրուան յոբելէանի առթիւ, Բանկալթիի Վիեննական Հարց մատեան մէջ տեղի ունեցած եկեղ. մէկ սխալ կարգադրութիւնը։

Ի շարս Եպիսկոպոսական Դասուն, յոտնկայս կը կենար նաև Երուսաղէմայ Կ. Պատրիարքական փոխանորդ Դեր. Յովակիմ Ծ. Վ. Թումայեան, որ զեռնոր ընդունած էր Զաթալ-Թագ կրելու արքայութեան տիտղոսը։ Դասին մէջէր նա, առընթեր Կեսարիոյ Առաջնորդ-Եպիսկոպոսին, Զաթալ-Թագի գլուխ և եպիսկոպոսական գաւազանի ձեռին։ Եկեղ. արարողութիւնք սկըսած էին արդէն երբ Դասը կը մտնէ Տրապիզոնի նորընտիր առաջնորդը։ Իբարանցում մը, գաւազան չի կայ, Միաբանները մին, որուն անունն առի պատչաճի չեմ ըսեր, կ'երթայ և կ'առնէ Յովակիմ Թումայեան Զաթալ-Թագաւոր Աբբային ձեռքէն եպիսկոպոսական գաւազանը և կուտայ Տրապիզոնի առաջնորդին, վարդապետ մը որ դեռ եպիսկոպոս օծուած չէ։

Եպիսկոպոսունք կը սկսին լուելեայն փսփսալ և իրենցմէ մին ի պատասխանի եղած անարգանքին, կ'ուզէ քր իսկ գաւազանը յանձնել նոյն Աբբային, բայց յետոյ իր զգացումը կը զսպէ պարզապէս տեղի չի տալու համար բանավէճի։

Տեղի ունեցած միջադէպը լաւ ազդեցութիւն չըրաւ շատերուն վրայ, որովհետեւ Երուսաղէմայ Կ. փոխանորդ Թումայեան Դերապատուելի Հայ-Կաթոլիկ Կ. Պատրիարքական Աթոռոյն մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցած է։ Հին վարդապետներու վերջին ներկայացուցիչներէն մին է. թէեւ ո՛չ գիտնական, բայց և այնպէս բուն իսկ իր կոչման կատարելապէս համապատասխանող հոգի մըն է, որ իր արտաքուստ պարզ սքեմին ներքեւ իր կրօնց մէջ կը կրէ եկեղեցասէր սիրտ մը։ Տարիներ ու տարիներ Երուսաղէմ աշխատած է, հեռի բաղմութենէ, բայց հոն կրցած է վերջապէս յետ երկար բանակցութեանց՝ գտնել ուխտատեղի համարուող գետին մը և կանգնել նշանաւոր եկեղեցի մը՝ հոյակապ և հայ եկեղ. ճարտարապետութեամբ, ինչպէս նաև առաջնորդարան մը որոց լուսանկարներուն ի տես խորապէս յուզուեցայ։ Հանգուցեալ Աղարեան Կ. Պատրիարքը քանիցս յայտնած է իր մեծ համարումն այդ անձնուէր քահանային համար, որ տասնոց մը անգամ չուներնալով, օժտած է զմեզ յերուսաղէմ ուխտակատար եկեղեցիով մը։ Արդի Կ. Պատրիարքն ալ նոյն յարգանքն ունի և բարձրացուցած է այդ հովիւը Զաթալ-Թագաւոր Աբբայութեան։ Ցաւալի էր եղածը. Դերապատուելին, որ առջի անգամ ըլլալով կը ներկայանար ժողովրդեան, անուշտ իրաւունք ունէր լաւագոյն խնամքի և հոգածութեան։

Բ.—Ականջը խօսի Հորոյին. եթէ այնքան խստիւ գրեց ընդդէմ Կիլիկեցիներուն, որ իրենց Հայրապետին անունը նախ քան օծմանն՝ պատարագի մէջ յիշատակեցին, ինչ պիտի ըսէր երբ տեսնէր որ առաջնորդ և թեմական անուանուած վարդապետի կրել կուտան եպիսկոպոսի Զաթալ-Թագ և հովուական գաւազան, նախ քան օծման։ Կիրակի օրուան այս նորութեան précédentը կայ և այս դրութեան հեղինակն է Կ. Պատրիարքական փոխանորդը։ Այն ինչ Աղարեան Կ. Պատրիարքը վանճանած էր, Պոլիս գտնուող Խարբերդի, Մալաթիոյ և Տիարպէքիրի առաջնորդներն, որք տակաւին եպիսկոպոս օծուած չէին, մասնակցեցան յաղարկաւորութեան թափորին, Զաթալ-Թագերով և գաւազան ի ձեռս։ Այդ առթիւ Բիւզանդիոնի մէջ պատարակած էի այս նորամուտ սովորութիւնը և երես առ երես փոխանորդին յայտնած կարծիքս։—Նոյն այդ դրութեան երկրորդ հետեւողն եղաւ այդ միաբանը որ իբրեւ Վիեննական Մխիթարեան չի կրնար անգիտանալ եկեղ. իրաւասութեան jus ecclesiae և հայ, եկեղեցւոյ ծէսերն ու արարողութիւնները։—Պատրաստ եմ այս ըսածներս եռ ատնալ, եթէ նախապէս եկեղ. իշխանութեան հաւանութիւնը ստացած էին։ Զգուշանանք նոր նոր եկեղեցական սովորութիւններ մտցնելու մեր եկեղեցիներէն ներս։

Գ.— Հասարակութեան լաւագոյն քեմբասացներէն մին է Հ. Եղիա Ծ. Վ. Բիլճեան, Անտոնեան միաբան և արդիւնաշատ վաքիչ Բանկալթիի Օրիորդաց Աղքատանէր վարժարանին։ (*) Երիցս լսած եմ զինքը և ամէն անգամուն հայրենի մաքուր աշխարհաբարը, ձեռաց pondéré ելեւէջներն ու զօրեղ ձայնը զիս դիւթած են։ Անտոնեան Հարք բեմբասացութիւնը իրենց մենաշնորհը բրած էին և լաւ քարոզիչներ արտադրեցին։ Հ. Բիլճեանի կիրակի օրուան քարոզին հրատարակուած պատճէնը և ինձ հաղորդուած տեղեկութիւնները սակայն սկզբունքի մը կ'առաջնորդեն զիս։ Ներելի՞ է յատենի եկեղեցւոյ, առաջի անմահական Սեղանոյ ներքոյ մը արտասանել կենդանի անձնաւորութեան մը. Պոսիւէ, Մասիլլոն, Պուրտալու և Տիւքանլու, այո՛, ներքողականներ արտասանած են եկեղեցւոյ մէջ, բայց միշտ ներքողեանին առարկայ եղող անհատին կեանքէն դրուագ մը ընտրելով, զայն նիւթ առած են և այսու կրօնի այս կամ այն վարդապետութենէն հետեւութիւններ հանելով հանդիսականաց աչքին պարզած են կրօնքն ու եկեղեցին։ Այս խորհրդածութիւնս, որ զուտ իմ անձնական համոզումս է, չեմ յուսար որ մեղրածորան լեմբասացին հասցէին ուղղուած քննադատութիւն մը համարուի, որուն բազմաչխատ կրթական գործունէութեան հիացողներէն մին եմ և քանի՛ցս երկու ծանօթ թերթերու մէջ զինքը գրուատած եմ իբր Անտանեան դպրոցին ամէնէն փայլուն ներկայացուցիչներէն մին։

Դ.—Այս օրերս չատեր հարցուցած են ինձ թէ ինչ է Հայ-Կաթոլիքաց մէջ Զաթալթագաւոր Աբբայութեան նշանակութիւնը։ Զաթալթագաւոր Աբբայութիւնը լատինական է. լատին միաբանութեանց ընդհ. Աբբաներուն ու եպիսկոպոսանիստ վանք եկեղեցիներուն Կանոնիկոսաց Ժողովքի անդամներուն կը տրուին այս տիտղոսը և իրաւունք՝ եկեղ. հանդիսութեանց մէջ կրելու եպիսկ. չաթալթագ, գաւազան և խաչ. եկեղեցիէն դուրս առնք կը հագնին եպիսկոպոսական մանիչակագոյն կապայ, գօտի, գլխարկ, մատանի և հովուական խաչ։ Հռոմայ եկեղեցին բացառաբար այս պատիւը կ'ընծայէ նաեւ գիտական կամ նշանաւոր ծառայութիւն մը մատուցանող եկեղեցականին։ Այս սովորութիւնը մեր մէջ ալ մուտ գտած է. Կ-Պատ. Աթոռին երկու սարկաւագներն ալ, օրինակի համար, կը կրեն Դերապատուելու տիտղոսը և իրաւունք՝ մանիչակագոյն գօտի կրելու։ Զաթալթագաւոր Աբբայութիւնը կրնայ նմանցուիլ ընդհ. Հայրապետին չնորհած Լանջախաչերուն և եպիսկոպոսական Պսակներուն։

Հայ Կաթոլիքաց մէջ այս սովորութիւնը վերապահուած է Կ-Պատրիարք Հօր. բացառիկ դէպքերու մէջ միայն կը տրուի վանականաց, յետ հաւանութեան իրենց ընդհ. վանահօր։ Այս սկզբամբ անդրանիկ Զաթալթագաւոր Աբբայութիւնը չնորհուած է Վիեննական Մխիթարեանի մը, հանգուցեալ Գերպ. Տէրվիշեանի և այս առթիւ գրուած է Կ-Պատրիարքական կոնդակին մէջ «Մենք անուանեմք զՊետ Զաթալթագաւոր Աբբայ Կ-Պատրիարքական Աթոռոյ»։ Այս մանրամասնութիւններն լմացած եմ հանգուցեալ Աղարեան Կ-Պատրիարքէն, երբ յետ եպիսկոպոսական օծումի մը, Զաթալթագաւոր Աբբայութեան կոնդակը կը չնորհէր Զմիւռնիոյ Առաջնորդին, Աւագերեան Հ. Նիկողայոսին։ Անոնք որ այդ օր հոն էին, կը յիշեն հանգուցեալն այս իմաստով ըրած բանախօսութիւնը, Ղալաթիոյ Փրկիչ Մայր Եկեղեցիին ընդունելութեան դահլիճին մէջ։

Իսկ գալով վանականաց տրուած

(*) Տանգամայ տղայ մըն էի երբ հոն դրուեցայ, մօտս հիւանդութեան ժամանակ տուներէն հեռի մնալու համար. հոն ճանչցայ զինքը և այլ, բէն, գիմը հոն ուսայ. վարժարանին անօրինութիւնը Հայ-Բողոքական ընտանիք մըն էր որ զիս իբր իրենցը՝ խնամեցին։ Այդ հաստատութիւնը սակայն եղած է այսօր երկր. վարժարան մը, չնորհիւ Հ. Եղիայի։ Արդ այդ թուականէն մինչև այսօր անցած դացած են տասնեակ տարիներ. փափաքելի է որ հաստատութեան խնամակալ տիկնայք յոբելէանը կատարէին այս մեծ Դաստիարակին, որուն ազակերտուհիներն են մեր կիները, քոյրերն ու մայրերը։

Վայրկենաբար յոյս մը ողողեց օրերէ ի վեր տառապած մայրը՝ որ կառապանին մօտենալով, սիրալեղ շեչտով մը,

—Իրաւ տեսա՞ր Սիրարփիս, ըսաւ, չիտակը խօսէ։

Աբրահամ երեսը խաչակնքելով,

—Գիրկս իսկ առի, ըսաւ. բայց երկու ամուսիններն ալ այնչափ կը գուրգուրային վրան որ սիրտս չկորուելու համար միայն վայրկեանի մը չափ գիրկս տուին և միանճիին կինը անմիջապէս առնելով ծծցնել սկսաւ։ Հաւատացէք որ պէտք մը այնչափ չէ սիրուած աշխարհի վրայ որչափ ան՝ հրեշտակ Սիրարփին։

Մելինէի արցունքները կը հոսէին երեսէն վար և անդիմադրելի տենչ մը կ'ազդար կառապանը խօսեցնելու, այնչափ հաճոյք կը պատճառէին իրեն, անոր չարժուձեւերով բրած պատմութիւնները։ Աբրահամ որ ծառայութեանը մտնելէն ի վեր երբէք այս աստիճան մտերմաբար խօսակցած չէր տիրուհին հետ, նկատելով որ միանճիին տան մէջ տեղի ունեցած ամէնէն անհնչան պատահարը իսկ հետաքրքրութիւնը կը չարժէ անոր, սկսաւ մտերմամտաբար նըկարագրել թէ, ո՞րչափ աղքատ և յուսահատ էր Սեփոն՝ Սիրարփին իր տան մէջ ընդունելէ առաջ, և թէ ո՛րչափ մեծ բարեբախտութիւն մը եղած էր պէտքը իր մօրեղբօրորդիին ու կնոջն համար, որոնք վայրկեան մը իսկ իրենց գրկէն չէին ձգեր զայն, պաշտելու աստիճան խնամք մատուցանելով անոր,

—Առողջութիւնը ինչպէս էր Սիրարփիս հարցուց Մելինէ, շարունակ արտասուելով,

—Աստուած չար աչքերէ պահէ, ըսաւ Աբրահամ, լուսնկայի կտոր, երկի կիրկ իրենց աղջկան երեսը նայած չուներ, խելքերին մինքերնին Սիրարփին վրայ է։ Ինչպէս անանկ չըլլայ որ երկու շաբաթ առաջ մուրալու աստիճանին ինկած էին, այս օր զայի որ Իւսկիւտարի մէջ մատով ցուցնելիք տուն մը եղեր են։ Կառապանը մանրամասնօրէն պատմեց թէ ինչ հոգած էր Սիրարփին, ինչպէս կը ծծցնէր զայն մայրաքիրը։

—Մօրեղբօրս տղան սուտ մը գլորեց, ըսաւ Աբրահամ շարունակելով, որպէս թէ մէկու մը գոհարեղէնը ծախելով ձեռք անցուցեր է ներկայ հարստութիւնը, ես հաւատալ կնդծեցի և նոյն իսկ խրստացայ որ ձեզի ներկայացնեմ զինքը ու ձեր գոհարեղէնի կնունները անկէ ընդ.

—Աքանչելի գաղափար, գոչեց Մելինէ, Աբրահամը արդարու խելացի մարդ է եղեր, ոսկերիչին հետ առուտուր ընելով կրնամ, օր մ'ալ տունը երթալ։

—Բնականաբար յարեց Սարգիս, բայց քիչ մը համբերել պէտք է։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 129

ԿՆՋՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ Մը

ՎԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱ.

Կառապանը այս առթիւ սկսաւ գովեստը ընել տիրուհիին՝ որուն հարստութիւնը, սխեմանութիւնն ու առատաձեռնութիւնը կը հիացնէին միանճին։ Նոր հարուստը ստակին համեմ առած՝ կը փափաքէր ճոխ յաճախորդներ ձեռք անցընել, անոնցմէ մեծ մեծ չահեր ընելու համար, ուստի կրկին թախանձեց Աբրահամին որ անպատճառ իր խանութը բերէ անգամ մը միլիոնատէր աղջիկը։

—Անանկ յաճախորդի մը հաւնեցնելու չափ ապրանք ունի՞ս, հարցուց կառապանը։

—Ապրանք չա՛տ, դուն ծուխ բերելդ նայէ, յարեց միանճին, չուկային բոլոր ապրանքները իմն են։

—Չէ՛, ըսաւ Աբրահամ, ատանկը աղէկ չըլլար, ես նայիմ թէոր ապրանքի պէտք ունենան, քեզ տուն կը կանչեմ, անանկ աւելի աղէկ կ'ըլլայ։

—Ալ դուն գիտես, պատասխանեց Սեփոն, ապագային ընելիք չահերուն հեռանկարովը օրօրուելով, դուն ինձմէ խրատ չես ուզեր, ընելիքդ գիտես։

Վարժուհին որ բուռն տենչ կ'զգար մարդու կարգ անցնելու։

—Ատանկ մարդերէն ինձա՛ չի հաճիր Սեփոնիկ, ըսաւ, դուն անգամ մը քեզի ճանչցնելուն ճարը նայէ։

Աբրահամ քիչ մը եւս տեսակցելէ ետք Բերա վերադարձաւ։

Մելինէ կառապանին մեկնելէն ի վեր սոսկալի անձկութեան մը ենթարկուած չէր կրնար տեղ մը կենալ, շարունակ ասկէ հոն անկէ հոս կերթեւեռկեր, նշանածին այցելութեան սպասող աղջկան մը նման։ Ուրախութիւնով խառն աճապարանք մը կը տոչորէր սիրտը որ մերթ ալ անմխիթար տրտմութեան մէջ կը խորասուզուէր։ Ժամերը տարիներ կը թուէին թշուառ մօր, որ Աբրահամի վայրկեանները կը հաշուէր, և քանի՛ վերադարձը ուշացնէր այնչափ զայրոյթը կը սաստկանար անոր նկատմամբ։ Սրտին հառորը կորսնցնելէն ի վեր առաջին անգամ էր որ յոյսի նշոյլ մը կը ծագէր իր մէջ անոր հետ հաղորդակցութեան մտնելու։

Վերջապէս Մելինէի այս յոյզերուն մէջ ներս մտաւ Աբրահամ ու զուարթ տպաւորութեամբ մը տիրուհին ողջունեց։

—Սիրտս մի հատցներ Աբրահամ դուչեց Օր. Շարամով մարելու աստիճան յուզուելով, ըսէ՛ տեսա՞ր աղջիկս։

—Այո՛ տիրուհիս պատասխանեց համրը նշանացի. երթալէս ի վեր քովն էի, հանգիստ, ուրախ և առողջ է։

—Ատիկայ պարզ ձեւ մէ, կրկնեց Մելինէ, ինչէն ճանչցար աղջիկս, քանի որ անոնք ալ ուրիշ պէպէք մը ունին։

—Մօրեղբօրս տղուն տունը երկու պէպէք կայ պատասխանեց Աբրահամ, երկուքն ալ աղջիկ են, ես չէի գիտեր թէ անոնց ո՞րն էր իմ տիրուհիս զաւակը, մէկը գիրուկ, թմկալուլ, սիրուն է, իսկ միւսը նիհար ու փոքրիկ. երբ ներս մտայ, տեսայ որ մօրեղբօրորդիս թմկալուլ պէպէքը գիրկն առած նստած է, մինչ միւս նիհարը կը պառկէր օրօրոցին մէջ, երկու ամուսիններն ալ ան գիրուկ պէպէքին վրայ կը գուրգուրային, ասիկա ինծի ենթադրել տուաւ որ ձեր զաւակը ան սիրուածն էր որ երջանկութիւն ու հարստութիւն բերած էր իրենց տունէն ներս. եթէ ոչ չեմ կարծեր որ օրուան հացի կարօտ ամուսինները որ իրենց միւս զաւակները կչտացնելու անկարող էին հինգերորդ զաւակի մը վրայ այսչափ գուրգուրային։

—Պրաւո՛, գոչեց Սարգիս, որ հեռուն նստած բերանը չէր բանար, հիմա հաւատացիր Մելինէ, այս գաղափարին ընելիք չունիս կարծեմ։

Մելինէի ալ ուղիղ թուեցաւ այս ենթադրութիւնը և գալիքար դէմքը յոյսի սարսամ նշոյլով մը սկսաւ ճառագայթել։

—Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն առնելու համար, յարեց Սարգիս, աղջիկներուն անունը հարցուցի. միանճին պատասխանեց թէ, թէև դեռ կընքուած չեն պէպէքները, բայց հիմակուընէ որոշուած է անոնց անունը։

Համրը, որովհետեւ չէր կրնար նշանացի հակցնել անոնց անունները, արդէն չոգենաւին մէջ իր կոչտ գրով գրած էր թուղթի մը վրայ զոր տիրուհին ներկայեց։

Մելինէ սրտի յուզումով կարդաց հետեւեալը.—

Աղուորիկ, գիրուկ պէպէքին անունը ՍԻՐԱՐՓԻ է. նիհարինը ԵՒԴԻՆԷ. կնունքը Ծնունդին առջի օրը պիտի ըլլայ։

Սիրարփի անունը ճշմարտութեան դրօշմը կը կրէր իր վրայ. Մելինէ հիմա կատարելապէս համոզուած էր թէ Աբրահամ իրօք այցելած էր Սկիւտար, ուր արդարև գոյութիւն ունէր միանճի Սեփոն անուն ոսկերիչ մը՝ որուն որդեգիր պիտի ըլլար իր զաւակը։

—Պրաւո՛ Սարգիս, դարձեալ գոչեց Մելինէ, ինչպէս ինքդ ալ գիտցար որ Սեփոնի զաւակն է։

—Ինչպէս չգիտնամ, ինչ ինչ ասիկայ ինծի ինծի ասաց։

—Ինչպէս ասաց, ինչ ասաց, ինչ ասաց, ինչ

Մայրագունութեան, այդ ալ պարզ հրամանի մը է գործածելու մասնի Լայլն։ Մխիթարեանք արդէն կ'ընդունին վարդապետական տասն աստիճանները, երբ պաշտօնիս մեկնին Մայր Վանքէն։

Նախ քան վարդապետական աստիճանի տուչութեան, առանք պատարագի ժամանակ վարդապետական գաւազան չեն կրեր, պարզ արեղաներ են և այս նախնական եկեղ. կանոնը խստիւ պահուած է ի Մ. Ղազար։

ՅՈՎՀ. ԱԼԱՆ

Բերա, 5/18 Մայիս 1903

ՊԻԼԷՃԻԿԷՆ ՆԱՄԱԿ

(Մեր օրջուն թղթակցեն)

Նորահաս գարնան հիանալի առաւօտով մը չոգեկառքը Հայտար-Փաչայէն կը սկսի սուրալ կանաչորակ պարտէզներու, բուրումնաւէտ դաշտերու ու մշակեալ արտերու մէջէն, մերթ ներքնոտղիներու տակէն, մերթ կամուրջներու վրայէն, քերելով Սապանճայի լճին եղերքը ու Սաքարեան և հիացումէ հիացում փոխանձելով վերազարթնող Բիւթիեան սքանչելի գեղեցկութիւնները վայելել գիտցող ամէն աչք ու միտք։ Ապրիլ 25ի երեկոյին, ժամը 9.25ին Պիլէճիկի կայարանն ենք, որ բուն քաղաքէն եւրիք քառորդ ժամու չափ հեռի լեռներու մէջ շինուած գաւառագլուխ մըն է. օդն աղուոր է, իսկ ջուրը քիչ մը կրային. բնակիչները բարեհամբոյր, միմեանց հետ քրիստոնեայ ոչ-քրիստոնեայ շատ սիրով ու համերաշխ կ'ապրին։ Նորին Վեհ. կայսեր։ Արմտիքի բերքէն աւելի խոզակէն կ'ապասէ ժողովուրդը իր շահուն մեծագոյն մասը ու արդար ըլլալու համար պէտք է աւելցնել անմիջապէս թէ Հանր. Պարտուց վարչութեան այս մասին ցոյց տուած հոգածութիւնն ու մանաւոր քաջալերիչ ջանքերը յոյժ գնահատելի են ո՛չ միայն հոս, այլ մանաւանդ Պրուսայի ծաղկեալ կուսակալութենէն զատ ուրիշ կուսակալութեանց մէջ ևս։

Ամբողջ Պիլէճիկի թեմը մօտաւորապէս 3,500 Հայ տունէ կը բաղկանայ, որուն իբր 600ը կը գտնուի բուն իսկ կեդրոնը ունենալով եկեղեցի մը, մանչերու ու աղջկանց երկու դպրոցներ 350ի չափ երկսեռ աշակերտներով։ Մանչերու դպրոցը բոլորովին խարխուլ ու գրեթէ անմնակելի. իսկ աղջկացը մասամբ մխիթարական է բաղդատելով գտնէ՛ առաջնոյն հետ։ Նեղ ու տձեւ փողոցներէ անցնելէ վերջ, դպրոցի կրկին չէնքերուն ազատ տպաւորութիւնը շատ ամենասատ է ու տխրաբեր, որով մարդ ինքնաբերաբար կը մղուի հետեւցնելու թէ՝ ներքին ուսումնական վիճակն ալ նոյնքան անխնամ մնացած պէտք է ըլլայ։ Կ'արժէր որ մասնաւոր խնամք տարուէր վարժարաններուն, որոնց շատ պէտք ունին այն քաղաքին Հայերը, երկաթուղւոյ գծին վրայ Կ. Պոլսոյ մօտիկը գտնուելով. կ'երեւի թէ մինչեւ ներկայ Փոխ. Առաջնորդին ժամանակը տեղւոյն Առաջնորդութիւնը վարողներ գրեթէ բոլորովին բարձի թողի ըրած են դպրոցները, արհամարհելով դաստիարակութեան ու ուսման աւագ կարեւորութիւնը, մանաւանդ արդի դարուս համար, յորում ո՛չ դաստիարակալ ու խոպան միտք մը դատապարտուած ըլլալ կը թուի յետամնացութեան ու թշուառութեան։

Ուսումնական ու բարոյական այս խեղճուկրակութեան առջեւ ուրախալի է տեսնել աշխոյժ, անձնազոհ, ուսումնասէր ու եռանդուն Առաջն. Փոխանորդի մը ներկայութիւնը յանձին Արժ. Պալագեան Տ. Գրիգորիս Վրդ.-ին որ իր բոլոր ուժով ամէն կարելի ու նոյն իսկ անկարելի ջանք ի գործ կը դնէ տեղւոյն բաղմապիսի ու անհամաչափ պէտքերուն կարգ ըստ կարգի գոհացում տալու համար վաղելով ամէն տեղ ուր իր պարտականութիւնն ու Եկեղեցւոյն սէրը զինք կը հրաւիրեն, համբերատար ոգւով աշխատող օրինակելի եկեղեցական մը որուն թէ սիրոյը և թէ՝ գերպանը բաց տեսայ ամէն կարգի հանրօգուտ նպատակներու իրագործման համար, յաճախ առանց սպասելու նոյն իսկ ժողովրդեան հանգանակութեան հոգալով իր կողմէ անմիջական տեսած դպրոցական կարիքն ու պէտքերը։ Իր բազմազբաղ վիճակը եթէ ներէր անշուշտ կարեւոր դասախօսութեանց մէջ ալ կ'ուղէր իր օգտակար բաժինն ունենալ, սատարելով մատաղ սերունդին կրթութեան ու զարգացման, բայց Առաջնորդարանի, Ժողովներու կազմութեան, թեմերու և այլ բազմաղիմի աշխատութիւններ չեն թողուր զինք ազատ. աւելցուցէք ասոնց վրայ իր ազգ. կալուած ոչինչ գումարով մը ոկսուած բաղնիքի մը շինութեան խնդիրը որ դրամականով կը վերջանայ, կ'ունենաք ձեր աչքին առջեւ գործունեայ և անձանձիր տքնաջան Հ. Պալագեանը։ Այս ընդարձակ ու ողջպահիկ գայմաններուն համաձայն շինուած քաղնիքը որուն նմանները Կ. Պոլսոյ մէջ իսկ մատով կը համրուին՝ սկսուած է շատ շնչին պատրաստ դրամով ու այսօր գրեթէ վերջացած է փառաւոր կերպով մօտ 2000 ոսկի ծախք ըլլալէ յետոյ յիշեալ վարդապետին յորդորներովը ու անձին օրինակովը, որով քաղաքին մեծամասնութեան շատ սիրելի դարձած է, բացառութիւն ըլլալով քանի մը անհատներ, որոց անձնական շահու հաշիւները բոլորովին խաթարած են այսպիսի հետաքննին ու շրջահայեաց փոխանորդի մը ներկայութեամբ։ բնական է թէ ամէնուրեք այս տեսակ հաճի-աղանիներուն քնայող առաջնորդներ աւելի արժէք ունին իրր գործիք ծառայեցնելու համար քան ձեռնհաս ու պաշտօնին գլխակից ո և է եկեղեցական։ Սիրելի է յուսալ թէ տեղւոյն Դաւառ. Ժողովներուն կազմութենէն յետոյ Պալաքեան Հայր բաւական տրամադրելի ժամանակ պիտի կենայ ունենալ երկարօրէն զբաղելով վարժարաններով, որոց վերաշինման կայս. հրամանը ստանալու համար հարկ եղած պաշտօնական դիմումները ըրած է արդէն։ հրամանագիրը ստացուելէ յետոյ իր ծանօթ ջանքերով ու բարեխարսա քարոզով ու յորդորներով պիտի կրնայ ի գլուխ հանել այդ շէնքերը և աջակցութեամբ ժողովրդին որ գիտէ բանալ իր քսակը երբ կը տեսնէ թէ յումպէտս չէ որ կը վատնուին իր նուիրած դրամները։ Վկայ բաղնիքին շինութիւնը զոր սկսելու համար բաւական ինքնավստահութիւնը պէտք էր եթէ ոչ յանդգնութիւն։

Մանիֆաթուրայի հրապարակին վրայ կեսարացիներն են որ կը գտնուին, ի գլուխ որոց Տիգրան էֆ. Տամլամեան որուն հրապարակին վրայ ունեցած օգտակարութիւնը անուրանալի է նոյնպէս ազգ. բարենպատակ հաստատութեանց համար։ Քանի ատենէ ի վեր տիրող երաշտութիւնը շատ տխուր կերպով կը դիտուի շրջակայ երկրագործներէ, թէև այս քաղաք այնքան չաղդուիր արմտիքին բերքէն որքան խոզակէն, այսուհանդերձ անցեալ կիրակի ժողովրդին անհամար բազմութիւն մը եկեղեցականներու առաջնորդութեամբ աղօթելու ելած էին խնդրելու յերկնից անձրեւի օրհնութիւնը որ դեռ չպարգեւեցաւ։

Ինչպէս մասնաւոր հեռագրերէ իմացած պիտի լինիք ամսոյս 1ին Ց. Կ. ժամը 9ին մտերը թաղապետութեան մօտի խանին կողմը սոսկալի հրդեհ մը ծագելով, քաղաքը ահ ու սարսափի մատնեց։ Նկատելի մասնաւոր պարագայ մը որ կայ հոս այս մասին ամբողջ ժողովրդին ձեռք ձեռքի տալով մեծ ու պզտիկ անխտիր իր կարողութեան չափ պարտականութիւնը կատարելուն մէջ բնաւ չթերանալն էր, ինչ որ շատ ցանցառ է տեսնել ուրիշ քաղաքներու մէջ, որով այսքան կատաղի սկսած հրդեհ մը կարելի եղաւ քանի մը ժամուան մէջ մարել Վահ. Միւթէսարբի փաշային, Առաջն. Փոխանորդ Հօր և կառավարական պաշտօնէից մասնաւոր հրահանգներուն շնորհիւ։

Վերջացնելէ առաջ յօդուածս պիտի փափաքէի որ Պիլէճիկի Հայերը արբտանց փարելով իրենց բանիրուն Փոխանորդ Հօր, ջանային քիչ ատենէն վանել այն անսպասատ տպաւորութիւնները զորս ունեցայ այցելելով իրենց դպրոցներուն, որոնք երբէք պատիւ չեն կրնար բերել Պիլէճիկի պէս առաջնորդանիստ թեմի մը։

Գ. Գ. Փ.

Պիլեճիք, 30 Ապրիլ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՍՊԱՆԻԱ կը վերակազմէ իր Նաւատորմը։ Պիտի վերանորոգուին Ֆէրոլի, Բատիցի և Բարթաժէնի նաւաբանները և շրջուն աւազանները։ Սպանիոյ տարեկան ծախքերը այս կերպով 40 միլիոն անգլ. ոսկիէն պիտի բարձրանան 52 միլիոնի։ Եւմտացոյցը քսնի մը տարիէ ի վեր երկու միլիոն անգլ. ոսկի առաւելական հասոյթ կ'արտադրէր։ Ֆինթէ խորհրդարանը ընդունի կառավարական ծրագիրը, Սպանիա տասը տարիէն պիտի ունենայ տասներկու առաջնակարգ զրահաւոր, տասներկու յածանաւ, և քանի մը ընդծովեայ մարտանաւ, թորպիլահալածներ և թորպիլանաւեր։ Ծովային զինուորագրութեան ներկայ դրութեամբ հնաւթուած նաւազներու թիւը պիտի բաւէ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ Ս. Լուի ցուցահանդէսին մէջ կայ կազի մեքենայ մը, Պելժիոյ մէջ չինուած, որ երեք հազար ձիու ոյժ ունի, ամէնէն մեծ մեքենան է մինչեւ հիմա շինուածներէն։ Գերմանացի գործարանատէրներ ևս ցուցադրած են կաթսաներ, մեքենաներ, և ինքնաշարժ կառքեր, որոնք անշուշտ Ամերիկացիներուն աչքը պիտի բանան։

ՍԻԱՄ ԵՒ ՃԱՒՈՆ.—Երկու Տէրութիւնները դաշնակցեցան Ս. զարգացնելու համար երկու Տէրութեանց բարեկամական յարաբերութիւնները կրթեալ դասակարգերուն մէջ. Բ. Առեւտրական առաւելութիւններ ձեռք բերելու համար. Գ. Երկու Տէրութեանց գլխաւոր ուսուցիչները տարին երկու անգամ ժողով պիտի գումարեն, և Դ. Երբ Սիամցի ուսանողներ Ճաւոն երթան, ամէն դիւրութիւն պիտի տրուի իրենց։ Այս դաշնագիր ինդիր պիտի յարուցանէ Ֆրանսայի և Սիամի միջեւ։

ԹՌՁՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Վիեննայի և Աւստրիոյ ուրիշ գաւառներուն թերթերը կը գանգատին որ այս տարի չեն երեւնար ծիծեռնակներև ուրիշ գաղթական թռչունները։ Ոչ Վիեննայի, ոչ Կլօկնիցի, ոչ ալ Մօրավիոյ շատ մը տեղերը անոնցմէ հատ մը անգամ չէ եկեր այս տարի։ Կ'ըսուի թէ անցեալ ամսուան փոթորիկները մեռցուցած են թռչունները։ ամբողջ երամներ, և ողջ մնացողներն ալ ուրիշ տեղեր գացած են ուտելիք փնտռելու և հոն կը թափուին։

ՏԱՆԻՄԱՐԲԱՅԻ գահաժառանգ Ֆրէտէրիք Իշխանը և Լուիզ իշխանուհին, որոնք Բարիզ կը գտնուին, յունիս 15ին Էլիզէի պալատը գացին՝ իրենց երկու հետեւորդներով։ Իշխանը սեւ ուրտէնկոթ հագած էր։ Էլիզէի պալատան բակին մէջ զինուորական պատիւներ ընծայուեցան։ Հանրապետութեան նախագահը և Տիկին Լուպէ սովորական եղած արարողութիւնով ընդունեցին Իշխանը և Իշխանուհին։ Քիչ վերջը Մ. ու Տիկին Լուպէ, օթէլ Պրիսթոլ երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուին Իշխանին և Իշխանուհիին։

ԲԱՐԻԶԻ գիտական Ընկերութեանց սրահին մէջ, Մ, Անաթոլ Լերուա-Պոլիէօյի նախագահութեամբ գումարում մը կատարուեցաւ՝ բողոքելու Բիւնէվի մէջ հակարէականներուն կողմէ տեղւոյն Հրեաներուն հասցուած վնասներուն համար։ Բազմաթիւ ուսուցիչներ ևայլն ներկայ էին, որոնց մէջ կը նշմարուէին ակադեմական Մ. Մ. Ֆրէտերիք Բասի ու Վիոլէ. նաև գրագէտներ, իրաւագէտներ ևայլն։ Մ. Անաթոլ Լերուա-Պոլիէօ ճառ մը խօսելով պարզեց գումարման նպատակը, կարդաց լրագրական հրատարակութիւններ, որոնք Բիւնէվի հակարէականներուն արարքները կը պատմէին։ Ատենաբանը խօսքը վերջացուց, ըսելով թէ Ֆրանսա պէտք է իր ձայնը լսելի ընել տայ։ Ապա խօսեցան Մ. Վիոլէ և ուրիշներ։ Յետոյ որոշում մը քուէարկուեցաւ, որով գումարման մասնակցողները իրենց համակրութիւնը կը յայտնեն Վնասուող Հրեաներուն և կը բողոքեն հակարէականներու արարքին դէմ իբրեւ ոչ-քաղաքակրթական։ Գումարումը աւարտելէն ետքը հանդանակութիւն մը կատարուեցաւ Բիւնէվի Վնասուած Հրեաներուն ի նպաստ։

—Ռուս գրագէտ Լէոն Թոլսթոյ կոմսը տասնըհինգ հազար ռուպլիի գումար մը ղրկեց Բիւնէվի Վնասուած Հրեաներուն ի նպաստ։

ԽԱՂԱՂԱԿԱՆԻ ՄԷՋ. — Պէրլինի մամուլը յայտնեցաւ Մ. Նահանգաց ուշադրութիւնը դարձնելու Խաղաղականի վրայ, իբր նոր թատերավայր մը ամերիկեան ծաւալման։ Եթէ միայն նախագահը ձգտէր այդ նպատակին, չպիտի կրնար հանիլ անոր. բայց գերմանական մամուլին առարկութիւնները բաւ եղած են ամերիկեան մամուլը իրար անցընելու, որ բնականաբար կարծած է թէ Մ. Նահանգաց շահերը իրօք ատնչութիւն ունին այդ գործին հետ։ Այսպէս, Թրիպունա, հեգնելով հանդերձ գերման լրագիրներուն սա կարծիքը թէ մտադրութիւն կայ Մոնրոյի վարդապետութիւնը կիրարկել Խաղաղականի մէջ կամ Ովկիանոսէն անդին, սա յայտարարութիւնները կ'ընէ.—«Այսու հանդերձ՝ պէտք է յուսալ եւ իբր օրինաւոր նպատակ ունենալ ամերիկեան գերակշռութիւնը։ Բացի Ճաբոնէ, Մ. Նահանգները մեծ տէրութեանց մէջ միակ տէրութիւնն են որ ուղղակի կը նային Խաղաղականի վրայ։ Գալով Ճաբոնի, այդ երկիրը չի կրնար յուսալ թէ Մ. Նահանգաց պէս զարգացում մը պիտի ունենայ հոն, քանի որ այս վերջինը միշտ կը շարունակէ իր ծաւալումը Խաղաղականի մէջ։ Ամէն բանէ առաջ վաճառականութիւնը, բայց դրօշը կը հետեւի վաճառականութեան. հոն ուր պիտի երթան մեր առեւտրական նաւերը, նմանապէս մեր պատերազմական նաւերը պիտի կերթան երթալ, առաջինները պաշտպանելու համար։ Գալով Գերմանիոյ, անիկա շատ հեռու կը գտնուի Խաղաղականէ։» Նիւ-Եորք-Թայմզ ալ նմանօրինակ լեզու մը կը գործածէ։

«ԼԸ ԺՈՒՌՆԱԼ ՏԷ ՏԷՊԱ» կը գրէ թէ Վաձէն-Սէնթ-Իլէռի բնակիչներէն երեսունը եօթը տարեկան հարուստ կալուածատէր մը, Մ. Քենքամմն, որ կուրծքի անբուժելի հիւանդութեան մը ենթարկուած ըլլալուն համար սնանապան ըլլալ որոշած էր, չուզելով մահուան մօտ իր ունեցած տպաւորութիւնները ոչնչացնել իր վերջին շունչին հետ, իր դրասենեակին մէջ լեցուն կրակարան մը չվառուած ածուխ պատրաստել տուաւ, գիրի առած է զանոնք։ Ահա թէ ինչ են իր տպաւորութիւնները։

«Ժամը տասը քառորդ անցած. — Անքան տառապեցայ մինչեւ այսօր, այնքան խորհեցայ իմիններուս վրայ որ ալ մահը քաղցր կ'երեւայ ինծի։

«Ժամը տասնմէկէս.— Սիկառէթ մը վառելու ճշմարիտ հաճոյք մը կը զգամ, վերջին սիկառէթը, ինչքան հաճելի կը թուի ինծի։

«Ժամը տասնմէկին քառորդ մնացած.—Փոզկապս հանելու պէտքը կը զգամ, կը նեղէ ինծի սաստիկ կերպով, կոկորդս կ'այրի։

«Տասը մէկ.—Դժուարաւ կը շնչեմ։

«Տասը մէկ ու կէս.—Կը խղդուիմ, կը մեռնիմ կոր ալ։»

Այս վերջին բառը գրեթէ անընթեռնելի է, գիրերը մէկզմէկու խառնուած են։ Այն ատեն է որ հոգեվարքը կը սկսի։

Մ. Քենքամմնին մարմինը գրտնուած է Մայիս ինսի առտուն։ Ժուանվիլի ոստիկանական կոմիսէրը սկսած է խուզարկութեան։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԵԴՆԵՐՍՊՈՒՐԿ, 19 Մայիս.— Քիշնէվի կուսակալ Ռապէն զօրավարը պաշտօնակ եղաւ։

—Նովոսքի լրագրին ձեռքէ ծախուիլը արգիլուեցաւ։ Վոլինի լրագիրը խափանուեցաւ։

ՍԹՈՒԲՈՒՄ. — Լրագիրները կը ծանուցանեն թէ ծերակուտական Մ. Կրիբէնպէրկ, որ Ուլէապորկի մէջ հաստատուած էր Ֆինլանտայէն արտաքսուեր է։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը, այսօր գումարուեցաւ և նախարարպետ Մ. Քենպի պահանջումով, վիճաբանեցաւ նախարարութեան կրօնական քաղաքականութեան մասին՝ եղած հարցապնդումին վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Մնալոու երկրագործական նախարար անուանուեցաւ։

—Պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Իլոռերը, կուսակից Մատմիլլայի, մայիս 4ին յարձակեր են Հապէչիստանցիներուն վրայ՝ Վէպիէպէլի գետին եզերքը, բայց ետ մղուեր են, 300 մեռեալ ունենալով։ Հապէչիստանցիներէն կան 30 մեռեալ ու վիրաւոր։

ԲԱՐԻԶ. — Երեսփ. Ժողովը այսօր ակաւ վիճաբանել դադրեցուց կրօնական քաղաքականութեան վերաբերեալ հարցապնդումին վրայ։ Նախարարապետ Մ. Քենպ վաղը պիտի պատասխանէ։

—Մերկոյրը, այսօր կատարեց դիւանները քուէարկութիւնը և որոշեց օրակարգը յառաջիկայ նիստին որ Դ. տեղի պիտի ունենայ։

ՄԱՏՐԻՏ. — Ծպանիոյ ելմտական նախկին նախարար Մ. Վիլլավէրտէ ստուար մեծամասնութեամբ առաջնայ ատենապետ կարգուեցաւ Երեսփ. Ժողովին։

ԲԱՐԻԶ.—Ճիպութիէն կը հեռագրեն թէ Մենելիք կայսրը որոշեր է ընդել մինչև հիմա տրուած բոլոր մենաւաճառները։

ԼՈՆՏՈՆ. — Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ թագաւորը, և Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսրերը Օգոստոսին պիտի տեսակցին Ֆրէտէնսպորկի մէջ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եռաւոփեանի։ Ներկայ էին նաև Մկրտիչ էֆ. Աւասեան և Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան։ Ժողովը զբաղեցաւ՝ խնդիրներով։

1. Պիլէճիկի Առաջն. Փոխանորդին կողմէ եկած յայտագրէ մը Ժողովը տեղեկանալով որ շուկային մէջ պահանած հրդեհէն այրեր է նաև եկեղեցիին սեփական հասութաբեր մէկ կալուածը և տեղւոյն բոլոր ազգ. կալուածները ապահովագրուած չեն, որոնց հրահանգ տալ գաւառ. վարչութեանց որպէսզի ազգ. կալուածները ապահովագրեն. այս առթիւ որոշուեցաւ ընդհանուր շրջաբերական մը ուղղել գլխաւոր վիճակներու վարչութեանց և յանձնարարել որպէսզի ապահովագրեն այն կալուածները որոնք արժէքաւոր են և կրնան հրդեհի վտանգին ենթարկուիլ։

2. Մուշի Առաջն. Տեղապահ Տ. Խոսրով Վրդ. հեռագրով մը ծանուցած էր Մալաթկերտի մէջ պատահած երկրաշարժի աղէտը, տեղեկութիւն տալով թէ՝ 430 Հայերու տուներ կործանած և 733 հոգի փլատակներուն տակ մնալով մեռած են ինչպէս նաև շատ մը արջառներ սպաննուած են, ասով Ժողովուրդը զրկուած է ապրուստի և երկրագործական միջոցներէ և թշուառութեան ենթարկուած են։ Ժողովը անհրաժեշտ համարելով օգնութիւն մը փութացնել այս արկածեալներուն, կարեւոր միջոցները ստօրինեց, այդ պէտքը հոգալու համար։

3. Ուսուցչաց Օգնութեան Մատուկի հոգաբարձութեան անդամներէն մէկը պակսած ըլլալով, հոգաբարձութեան առաջարկութեան վրայ, Տօքթ. Վարդապետեան էֆ. անդամ կարգուեցաւ նոյն հոգաբարձութեան։

4. Ֆէրիգիւղի առաժանայ Թաղ. Խորհուրդը որ կազմուած էր Զէնոբ պէյ Մէրճանէթճեանի անդամակցութեամբ, հրաժարած ըլլալով, Ժողովը անընդունելի դատեց հրաժարականը։ Ինչպէս նաև, Զէնոբ պէյ Մէրճանէթճեան իր անձնական ծախքով եկեղեցիին խարխուլ չէնքը վերանորոգած և իր միջոցաւ մասնաւոր նուիրատուութիւններ եղած ըլլալով եկեղեցիին, Ժողովը շնորհակալութիւն յայտնեց Ն. Վսեմութեան։

5. Ուսումնական Խորհուրդը թէ՝ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառական ազգ. վարժարաններու վիճակացոյցը պատրաստած է ներկայացուցած էր Ժողովին։ Ժողովը Ուսումն. Խորհրդոյ այս աշխատասիրութեանը համար իր գոհունակութիւնը յայտնեց։

6. Բերայի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ ուղղուած յայտագրէ մը Ժողովը տեղեկացաւ թէ՝ նոյն Խորհրդին անդամներէն ոմանք իրենց անձնական զբաղումներուն պատճառաւ չեն կրնար շարունակաբար ներկայ գտնուիլ խորհուրդին, ուստի գործերու կանոնաւոր ընթացքը ապահովելու համար Խորհրդոյ անդամներուն թիւը 11ի վերածեց, և ըստ այնմ նոյն Խորհուրդին անդամ կարգեց նաև Ռօպէր էֆ. Եաղճեան, Յովսէփ էֆ. Եռաւոփեան և Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան։

7. Պոլսեան Խորհուրդը տեղեկագրով մը կը յայտնէր թէ ազգային զանազան հաստատութիւններու վերաբերող գումարներ, արժէքաւոր առարկաներ և արժէթուղթեր մասնաւորներու քով թողուած ըլլալուն պատճառաւ, զերծ չեն կրնար նկատուիլ կորստեան մատնուելու հաւանականութենէն և կ'առաջարկէր յանձնաժողով մը կազմել այս գոյքերու պահպանութեան համար միակերպ եղանակ մը սահմանել և զայն ծրագրելու համար յանձնաժողովին յանձնել։ Ժողովը Տնտեսական Խորհուրդը աւելի ձեռնհաս և յարմար դատելով այս աշխատութեան անոր յանձնեց պատրաստել առաջարկուած ծրագիրը։

Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ ուրիշ կարգ մը խնդիրներով։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ ի ներկայութեան անդամներուն մեծամասնութեան և հետեւեալ որոշումները տուաւ,

1. Խորհուրդը ազգային թերթերէն տեղեկանալով որ Պիլէճիկի վերջին հրդեհին այրեր է նաեւ տեղւոյն ազգապատկան հասութաբեր մէկ կալուածը՝ որ ապահովագրեալ չէ եղեր, և նկատելով որ մերթ ընդ մերթ նմանօրինակ կալուածներ հրդեհի զոհ երթալով պատկանեալ հաստատութիւնները կը զրկուին անոնցմէ՝ ապահովագրուած չըլլալունն հետեւանքով, և այս մտքով արդէն Պանտրմայի Ազգ. կալուածներու հրկիզման առթիւ՝ խնդրուած էր Ս. Պատրիարքէն հրաւիրել գաւառական վիճակները իրենց սեպհական բոլոր կալուածները ապահովագրելու, որոշեց վերստին խնդրել Ն. Սրբազնութենէն, գործադրութեան դնելու համար իր նոյն առաջարկութիւնը յօգուտ ազգային հաստատութեանց։

2. Խորհուրդը նկատելով որ պատրիարքարանի համար պէտք եղած տարեկան փայտի և ածուխի գնման ժամանակը հասած է, նախորդ որոշման մը համաձայն նուազուրդով կատարելու համար անոնց գնումը, որոշեց լրագրական ազդարարութեամբ հրաւիրել փոփաքողները մասնակցելու նուազուրդին։

3. Նոյնպէս խորհուրդը նկատելով որ Պատրիարքարանի վերաբերեալ տպագրական գործերուն և գրենական պիտոյքներուն համար մինչեւ հիմա նուազուրդի դրութիւնը չէ գործադրուած, որոշեց ասկէ վերջը նուազուրդով հայթայթել այդ պէտքերը։

4. Վանայ Առաջ. Տեղապահը և Բաղ. Ժողովը գրով մը պարզելով քաղաքին Արարուց թաղի եկեղեցւոյ սեփական Պոլսոյ կալուածներու վիճակը, անոնց նկատմամբ ինչ ինչ առաջարկութիւններ ներկայացուցած էին, աւելցնելով թէ՝ Սօլախեան Կարապետ էֆ. նոյն եկեղեցւոյն Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ փոխանորդ նշանակուած է իբրեւ մօտէն տեղեակ խնդրոյն։ Խորհուրդը Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան համաձայն խնդիրը ուշադրութեան առնելով՝ անոր մասին ո և է անօրինութիւն ընելէ առաջ, պէտք տեսաւ նախապէս լսել Սօլախեան էֆ.ի բացատրութիւններն։

5. Վերջի նիստի որոշման համաձայն, Խորհուրդը նկատողութեան առաւ Ակնայ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ սեփական Սէօքէի ագարակին խնդիրը, և կարդալով անոր վերաբերեալ կտակագիրը պէտք եղածը տնօրինեց և որոշեց հաղորդել Իսմիրի Առաջնորդին և Բաղ. Ժողովին կարեւորը գործադրելու և տեղեկագրելու համար։

6. Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քահանայից դասը յայտնելով թէ Օրթագեղի Թաղ. Խորհուրդը ժամանակ մը ի վեր գաղրեցուցած է վճարումը, հոգելոյս Կարապետ Պատրիարքի կամակին համաձայն, Օրթագիւղի եկեղեցւոյ մնտուկէն նոյն քահանայից դասուն վճարելի կտակաբաժինները, այս մասին տնօրինութիւն խնդրած էր։ Խորհուրդը նկատողութեան առնելով խնդիրը և կարդալով կտակագիրը, որոշեց կարեւորը տեղեկագրել Ս. Պատրիարք Հօր՝ կտակաբաժիններու սակին մասին Խան Ժողովոյ մէկ տնօրինութեան համաձայն, այս կտակին խնդիրն ալ կարգադրելու համար։

Խորհուրդը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ Զմկածագի Սիմոյ գիւղի, Զընքուշի և Օրթագիւղի եկեղեցիներուն վերաբերեալ կարգ մը հաշուական և դրամական խնդիրներով։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ վանականներէն կարգաւոր էֆ. Ղազարեան առջի օր մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Առաջիկայ Մայիս 15, Հինգշաբթի օրը կը լրանայ պայմանաժամը կայս. բարեհաճ Իրատէին, որով դրամական տուգանքէ ազատ կը մնան այն ծնողներն ու անհատները՝ որոնք ո և է պատճառով անփոյթ գտնուած էին, Մարդահամարի օրէնքին տրամադրութեան համեմատ, իրենց զաւակներուն ծնունդը և կամ տեղափոխութիւնը ևն, որոշեալ ժամանակի մը մէջ պաշտօնապէս արձանագրել տալու. հետեւաբար ամէն անոնք որ այս կարգի արձանագրութիւններ ունին կատարելիք՝ պէտք է փութան, քանի որ հազիւ շաբաթ մը մնացած է. այդ պայմանաժամէն ետք դիմողները դրամական տուգանքի պիտի ենթարկուին։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Գ. թեմին շինութեան համար քանի մը ճարտարապետներու պաշտօն յանձնուած էր յատակագիծեր պատրաստելու։ Որոշուած էր ամէնէն յարմար յատակագիծը նկատողութեան առնելով շինութեան սկսիլ։ Երէկ ալ այդ ճարտարապետներէն մին կիւրեղեան էֆ. Ադգ. Հիւանդանոց երթալով տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարեց, ու քիչ օրէն իր յատակագիծը պիտի մատուցանէ Հոգաբարձութեան։

—Հոգաբարձութիւնը այսօր յատուկ հրաւիրագիրներ կը ղրկէ Բաղ. և Կրօն. Ժողովոյ, Պատրիարքարանի Տեսուչ Խորհրդոյ անդամներուն ու բարձրաստիճան եկեղեցականներու և աշխարհականներու, որպէսզի ներկայ գտնուին առաջիկայ հինգշաբթի օր Համբարձման Տօնին և Հիւանդանոցի հաստատութեան 71 րդ տարեդարձին առթիւ Ս. Պատրիարք Հօր մատուցանելիք Ս. Պատարագին և եկեղեցական արարողութեանց։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Տէր Խմբագիր

Քանի մը տեղական թերթեր անցեալները գրեցին որ քահանայքս՝ Ֆէրիգիւղի Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ հետ իբր թէ անվայել բանակռիւ մը ընելով Ս. Եկեղեցւոյս բարեբար Զէնոբ պէյը վրդովացուցած ըլլան։ Մեծամ զարմանօք կը յայտարարեմք թէ մենք ո՛չ Թաղ. Խորհրդոյ և ո՛չ ալ յիշեալ էֆէնտիի հետ բնաւ խնդիր ունեցած չենք, և ունենալու ալ պատճառ չունինք. ընդհակառակն երախտագիտութեան պարտք մը ունինք հանդէպ այս բարերարին։ Մենք յաւէտ նշաւակ այլոց մանքնայութեանց, կը խորշինք այս մանքնայութիւններէ։ Եթէ իրենք ներքին ատելութիւն մը ունին մեզ հանդէպ, այդ ալ կրնան յատենի Պատկ. Կրօն. Ժողովոյ, և Վարչութեան Նախագահ Ամենն. Սրբազան Պատրիարք Հօր դիմել, և իրենց բողոքները յայտնել, որուն՝ պատրաստ ենք մենք իրրեւ տարեպաշտօնեայ եկեղեցւոյ, հնազանդիլ։

Մենք ստորագրեալքս, լերան գագաթը հինգ տարիներէ ի վեր քայքայեալ եկեղեցւոյն մէջ, նօթի ծարաւի Բերայի եկեղեցիներէն անուանական բաժանման մը տակ՝ բաղդին առիթ իմնալով համբերատար ոգւով չարժած ենք՝ ամէն տառապանքներու դէմ տոկալով, զուրկ ապրուստի ամէն միջոցներէ։ Հիմա որ չնորհիւ Զէնոբ պէյի ունեցանք գեղաչէն եկեղեցի մը, անշուշտ գիւղիս մէջ բոյն գտած նորամուտ և եկամուտ թշնամիները առիթ գտած են «պապա» մարդ մը թելադրել և զմեզ յաչս ժողովրդեան կոտրել։ որ հիմա մօտ է տեսակ մը հաւատացեալներու քով, մինչդեռ մենք եկեղեցիին խստաբարոյ պաշտօնեաներս հեռի ենք խապա այս կարգի մեքենայագործութենէ։ Հետեւաբար մեզ նկատմամբ ի՛նչ որ խորհած են կամ կը խորհին, կը խնդրենք

ՕՍՄԱՆ ՖԷՐԻ ՄԱՐՏԻՆ ՔԱՆԻՆ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՎ ՓԱՌԱՔԱՇՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋ ԵԿԱԾ ԱՄԵՆԱՀԱՄԱՐ ԵՎ ԱՆՓՈԽԱՐԱՐ ԴԵՂԻՆ ԱՌԱՆՑ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆԻ ԵՎ ԱՌԱՆՑ ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՎ ԱՐՏԱՔՍԻ ՄԱՍԻՆ ԱՆՀԱՄԱՐ ԵՎ ԱՆՓՈԽԱՐԱՐ ԴԵՂԻՆ ԱՌԱՆՑ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆԻ ԵՎ ԱՌԱՆՑ ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՎ ԱՐՏԱՔՍԻ ՄԱՍԻՆ

որ ամօթխածութեամբ վանեն բոլորովին. ու երբեք այս տեսակ ստորին ու գծուծ գաղափարներով չը խեղաթիւրեն միտքերը։ Մարդկութեան ու պաշտաճութեան սահմաններէն դուրս է մեզ նման գլխիկոր և վշտահար քահանայից նկատմամբ այս կարգի վերաբերում մը։

Ուստի հրապարակաւ կը յայտնենք թէ, մենք, Քրիստոսի խաղաղութեան աշակերտները լինելով, ո՛չ ինդիր ունինք իրենց դէմ և ո՛չ ալ գանգատ։ Ուրեմն կը խնդրենք յանուն արդարութեան հրատարակել մեր սոյն երկտողը ի փարատումն գայթակղեալ մտաց և միանգամայն կը մաղթենք որ Բարձրեալն Աստուած չնորհք և իմաստութիւն պարգևէ այն ամէն անոնց, որոնք քահանայից դէմ որոգայթ պատրաստել կը հետամտին։

Մնամք Աղօթարար
ԳԷՈՐԳ ՔՀՆ. ԱՆԱՆԵԱՆ
ՂԵՒՈՆԴ » ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ
Ֆէրիգիւղ, 1903 մայիս 5

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

ՕՍՄ. ԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ ԳՈՄԷՏԻ-ՎՕՏՎԻԼ

Օսմ. կատակերգակ թատերախումբը — Տնօրէնութեամբ ԽԱԼԻՏ Էֆ.ի և բէժիսէօրութեամբ մեր անզուգական կատակերգակ - թատերագիր ՄԻՐԱՑԵԼ ՁԱՓԱՍՏՃԵԱՆԻ— ամառնային saisonը կը բանայ այս շաբթու։

Ուրբաթ օր, ցորեկոյթ Մաքրիքէօյի մէջ։ Ներկայացուելիք թատերախաղն է ՏԻՐԱՆ-ՏԻՐԱՆ աշխարհաշէն Գօմէտի վոտվիլը, որ Բարիզեան ամենանորագոյն répertoireներուն մէջէն անպակաս է։ ՏԻՐԱՆ-ՏԻՐԱՆին պիտի ընկերանայ ԳՈՒՐՏ ԱՎԸ, զաւեշտ մէկ արար։

Օսմ. կատակերգակ թատերախումբը յառաջիկայ շաբթուընէ պիտի սկսի Գալաթէօյ, Բաղաքին Պաղէի իր նորակառոյց թատրոնին մէջ, ամէն ուրբաթ և կիրակի օրերը։

Թատերախումբը սապէս կազմուած է Տիկնայք՝ ԳՈՀԱՐԻԿ ՇԻՐԻՆԵԱՆ, ԱԶՆԻՒ, ՆԵՎՐԻԿ, ՄԱՐԻ ՏԻԷՐ, ԳԱԹԻՆԱ, ԷԼՄԱՍԵԱՆ, ՀԵՐՄԻՆ։

Պ. Պ. ՄԻՐԱՑԵԼ ՁԱՓԱՍՏՃԵԱՆ, ՊԱՔՐՈՍ ՊԱԼԹԱԶԱՐ, ԵՐՈՒԱՆԴ ԹՕԼԱՑԵԱՆ, ԷՍՈՒԱՐՏՕ, ԱՐՄԵՆԱԿ, ՑՈՎՍԷՓ ՆՈՒՊԱՐ, ԱՐՇԱԿ, ԱՇՈՏԵԱՆ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ԹՕԼԱՑԵԱՆ երգեր և ՑՈՎՍԷՓ ՆՈՒՊԱՐ վալսեր պիտի երգեն։

Այս կատակերգակ թատերախումբին նախասիրած հեղինակներէն մէկ քանին են.— Ալէք. Պիսոն, Բիէռ Վէսպէռ, Ժորժ Դուրդլին, Վոլֆ, Ալֆրէտ Գաբիւ, Ալպէն Վալապրէք, Օրմօնտ, Լապիշ եւն. Ֆրանսայի արդի ամէնէն հրաշալագոյն զուարթ-թատերագիրները։

Կիրակի օր ցորեկոյթ Մաքրիքէօյի մէջ ԹՈՒԲԻՆԷԼԻՆ ԱՑՐԻՆԵՐԸ, գոմէտի-վոտվիլ 3 արար Ալէք. Պիսոնէ և ԵՐԿՈՒ ՎԱԽԿՈՏՆԵՐԸ, զաւեշտ մէկ արար Լապիշէ։

Շաբաթ գիշեր, Բանկալթի, Կիւլիսթան Պաղչէսի թատրոնին մէջ ՏԻՐԱՆ ՏԻՐԱՆ գոմէտի 3 արար, և ԳՈՒՐՏ ԱՎԸ, զաւեշտ 1 արար։

Ցաջողութիւն և մանաւանդ լեցուն հասոյթներ կը մաղթենք։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

20 Մայիս 1903

Ֆրանս. 3% 3% Français)	97 82
Բէժի (Tab. Turcs)	373 —
Գոնսոլիտ (R. Turque D.)	30 17
Երկաթուղի (Lots Turcs)	126 25
Պանգ Օթթ. (Banque Ott.)	597 —
Թրանսէալ (Transvaal)	120 50

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ 42

ԹԵՐԷԶ ՌԱՔԷՆ

ՀԵՂԻՆԱՆ ԷՄԻԼ ԶՈԼԱ

ԺԵ.

—Այդ արցունքները ձեր որդին ձեզի պիտի կրնա՞յ վերադարձնել, ըսաւ վճռաբար Օլիվիէ։

—Կ'աղաչեմ, մրմնջեց Սիւզան, մեզի վիշ մի՛ պատճառէք։

Եւ երբ Տիկին Ռաքէն արցունքները չկրնալ զսպելով աւելի ուժգին կը հեկեկար,

—Օ՜ն, օ՜ն, յարեց Միշօ, քիչ մը քաջասրտութիւն. անշուշտ կը հակընաք թէ մենք հոս կուգանք ձեր վիշտերը փարատելու համար։ Ա՛ռ չի՛ վայլեր. չորտմինք. Ջանանք մոռնալ... Խաղը երկու տուի պիտի խաղանք։ Իսո՞ր է, ինչ կ'ըսէք։

Փերեզակուհին գերադոյն հիգով մը դադրեցուց արցունքները։ Թերեւս իր հիւրերուն երջանիկ եսասիրութեան գիտակցութիւնը ունեցաւ ինքն ալ։ Զորցուց աչքերը, որոնք դեռ կը սարսռային։ Տօմինոները կը դողդողային իր խեղճուկ ձեռքերուն մէջ, ու բիլիարդին մէջ մնացած արցունքները տեսողութեանը արգելք կ'ըլլային։

Խաղացին։

Լօռան ու Թերէզ այս կարճ տեսարանին ականատես եղած էին լուրջ ու անզգած դէմքով մը։ Երիտասարդը հիացած էր հինգշաբթիի երեկոյթներուն վերադառնալը տեսնալով։ Եռանդագին կը փափաքէր ատոնց՝ գիտնալով որ իր նպատակին հասնելու համար պէտք պիտի ունենար այդ հաւաքումներուն։ Ցետոյ, առանց հասկնալու թէ ինչո՛ւ, ինքզինքը աւելի ազատ կը զգար այդ քանի մը անձերուն միջեւ զորս կը ճանչնար, ու կը համարձակէր Թերէզը աչք աչքի դիտել։

Սեւեր հագուած, գունատ ու մտամփոփ մատաղատի կնոջ վրայ անա՛նկ գեղեցկութիւն մը տեսաւ, զոր կ'անդիտաար ցարդ։ Երջանիկ զգաց ինքզինքը անոր ակնարկներուն հանդիպելով, և տեսնելով որ անօրիներն ալ զօրեղ սեւեռումով մը իրենցերուն վրայ կանգ կ'առնէին։ Թերէզ յաւէտ իրեն կը վերարերէր մարմնով ու սիրտով։

ԺԶ.

Վեց ամիսներ անցան։ Առաջին վայրկեաններու դառնութիւնները մեղմացան. ամէն օր քիչ մը աւելի հանդարտութիւն ու մեղմութիւն բերաւ իրեն հետ. կեանքը վերստացաւ իր ընթացքը յոգնած մեղկութիւնով մը և եղաւ այս միօրինակ թմբրութիւնը որ մեծ տագնապներու կը յաջորդէ։ Եւ, ակնկալները, Լօռան ու Թերէզ ինքզինքին ձգեցին այս նոր վիճակին մէջ որ զիրենք կը փոխակերպէր. անոնց ներսիդին խուլ աշխատանք մը գոյացաւ, զոր ծայրայեղ փափկութեամբ մը պէտք պիտի ըլլար վերլուծել, եթէ երբեք ուզուէր անոր ամէն մէկ փուլերը որոշել։

Լօռան ամէն իրիկուն խանութ կուգար ինչպէս երբեմն. բայց չէր ճաչեր և հոն չէր մնար ամբողջ գիշերներ։ Ժամը 9 ու կէսին կուգար և կ'երթար՝ խանութը գոցելէ վերջ։ Պիտի ըսուէր թէ պարտականութիւն մը կը կատարէր Լօռան, գալով և ինքզինքը երկու կիներուն ծառայութեան ենթարկելով։ Եթէ այս գործին մէջ օր մը թերանար, հետեւեալ օրը ինքզինքը կ'արդարացնէր ծառայի մը խոնարհութիւններով։ Հինգշաբթի օր Տիկին Ռաքէնի կ'օգնէր կրակ վառելու և հիւրերը պատով ընդունելու համար։ Խաղաղ կանխահոգութիւններ ունէր, որոնք ծեր փերեզակուհին կը հմայէին։

Թերէզ հանդարտօրէն կը նայէր Լօռանի անոր շուրջը յածիլը։ Դէմքին ժժգունութիւնը գացած էր. աւելի առողջ կ'երեւար, աւելի ժպտուն, աւելի քաղցր։

ՊՏՈՒՂ ԵՒ ԲԱՐՁԱՐԵՂԷՆ.— Էմին Էֆենտի մէջ, առջի առտու, 4,062 կողով ելակ ծախուեցաւ օխան 4 զրուշէն 5 զրշ. 10 փարայի։ Միանգամայն 4,101 խաղոր կողով կեռաս ծախուեցաւ 30-40 փարայի։ Վարուն չնորհուելէն 100ը՝ 45-50 զրուշ։ Նոյն առտու բաւական ելակ, կեռաս ու բանջարեղէն Ռումանիա ղրկուեցան Քէօսթէնճէի չոգենաւով։

ՊԱՂԷՍԱՆ Ապահովագր. Ընկերութեան Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան գլխաւոր պաշտօնեայ Մ. Բօլ Գալէմքեար, Պիլէճիկի հրդեհէն առաջ եկած և իրեն բաժին ինկած վնասը կարգադրելու համար այսօր Պիլէճիկ կ'ուղեւորի։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՆՏԱՎԱԼԼԸՕՂԼՈՒԻ ՄՆԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Ինչպէս կը յիշուի, Ղալաթիա, Խավեար խան հաստատուած ծանօթ սեղանաւոր և արմտիքի վաճառական Եորգան Անտավալլըօղլու և ընկերը՝ Անասդաս Թէլլիօղլու, մանաւանդ Քրիստոսի հրատարակած էին, իրենց մանկութենէն քանի մը օր առաջ մէկ միլիոն օխա սուսամ ծախելով երեք գործարանատէրներու և դրամն ալ դանձելով ապրանքներ դեռ չտանձնած։ Մանկիները յետոյ նոյն սուսամները Միտիլլիի Պանքային միջոցաւ Պոլիս բերել տալով բեռնագիրները ուրիշ անուան կը փոխանցեն և միջնորդներու ձեռքով կը սկսին ծախել հրապարակին վրայ։ Ասոր վրայ խարուող երեք ճիթանան գործարանատէրերը առեւտրական դատարանին դիմած էին տարկելով թէ իրենք միւս պարտապահանջներուն մէջ չեն կրնար մտնել, քանի որ իրենք վճարած են դրամը և ապրանքը գնած. հետեւաբար ըստ Քաղաքային օրինագրքին նոյն վաճառականները կամ սուսամները պէտք է յանձնեն և կամ արժէքը վճարեն։ Դատարանը առջի օր իր վճիռը արձակեց և ըստ օրինի մանկիները դատապարտուց կա՛մ ծախուած ապրանքը նոյնութեամբ յանձնելու և կամ արժէքը վճարելու, որ նախապատուութեամբ պիտի գանձուի մանկութեան Մասայէն։

—Մանկիներուն տումարներուն քննութենէն տեսնուած է որ 36,000 ոսկի բաց ունին, և թէև մինչեւ սեղանկութեան թուականը կարեւոր վնաս մը չեն ըրած, բայց վերջին չորս տարիներուն մէջ անական չուայլ ծախքեր ըրած են, ինչ որ խարդախ մանկիներուն մեծ հնարքն է։ Իգսամ կ'ըսէ թէ, մեր հրապարակին վրայ նորաձեւութեան կարգ անցած են այս կարգի մանկութիւնները։

ՈՃԻՐ.—Առջի օր կռիւ մը ծագեցաւ, ո՛վ գիտէ ինչ պատճառով, Ֆաթիհ բնակող Նուրի էֆ.ի և Սալահէտտին, անուն անձի մը միջեւ։ Սալահէտտին բարկութենէն կատղած, դաշոյնը քաշեց և ծանրապես վիրաւորելով հակառակորդը փախաւ։ Վիրաւորը որ հիւանդանոց տարուեցաւ, ծանր վիճակի մէջ է։

ԸՆԿԵՑԻԿ.— Թօփգաբուի գերեզմանոցին մէջ նորածին մանկան մը դիակը գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ ոճրագործը երեւան հանելու համար։

ՊԻԼԷՃԻԿԷ կը գրեն թէ, ատաղձագործ Կեսարացի Մելքոն, որուն խանութէն ծագած էր վերջին հրդեհը, դատի ենթարկուած է, իբր հրձիգ ամբաստանուելով։

ԱՐԿԱԾ.—Ռումելի Հիսար բնակող Զէյա անուն 17 տարեկան պատանի մը, արտճանակ մը փորձած ատեն, հրազէնը դիպուածով կրակ առաւ, և պատանին սրունքէն վիրաւորուեցաւ։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ.—Երէկ, ձկնորս Հիւսէին անուն մէկը, Դալաթիոյ լուսայափոխներէն ծագի դիմելով, իր 260 հատ մէճիտիէները կ'ուզէ ոսկիի վերածել։ Ծագի գրագիրը՝ Իսրայէլ, Հիւսէինին անծանօթ մէկը կանչելով իրեն քով, մէճիտիէները կը սկսի համրել անոր հետ ու ձկնորսին ձեռքը 18 ոսկի տալով կը ճանաչէ։ Ձկնորսը իր երթալէն քիչ յետոյ կը տեղեկանայ թէ խարդախութեան մը զոհ գացած է, ու նորէն կը փութայ այդ լուսայափոխին քով որպէս զի հարիւր կարգադրին։ Սակայն Իսրայէլ երբեք անտեղ անգլաչքլար ու երես կը դարձնէ։ Հիւսէին ասոր վրայ ոստիկանութիւնը կը դիմի որ անմիջապէս կը ձերբակալէ Իսրայէլը։

ԹԵՐԹԻՍ Պիլէճիկի գործակալութիւնը ստանձնած է Մեծ. Տիգրան էֆ. Տամլամեան, որուն պէտք է դիմել բաժանորդագրուելու համար։

ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆԻՍ !

Կ. Պոլսոյ ընթերցողներէն կը խնդրուի իրենց կարօտներով և 39 ֆօրմաներով ներկայանալ խմբագրատունը ու իրենց Նարեկները ստանալ մինչեւ առաջիկայ յունիս 1։ Այն թուականէն ետք այլեւս կը վերջանայ մեր նուիրատուութիւնը Կ. Պոլսոյ համար։

Կարդալ Ճաեւ չորորդ երեսի ազդը
ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԻ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՐԼԷ ԳԱԲՈՒԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԱՄՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Հետեւեալ տղոց՝ նուիրած են Տիարք Ազարիկ Սագանեան, Երուանդ Եաղըճեան, Միհրան Պէրպէրեան, Ճիւան Յարութիւն Արժան Թանճիրեան, Հաճի Թոսորի, Գրիգոր Ալլահվէրտի, Անդրանիկ Արզումեան, Զարեհ Շահնեան, Սարգիս Միրիհանեան, Գրիգոր Բէհմանեան, Կրօն Հանչէրեան, Օհնիկ Գրիգորեան, Բենիամին Բիրիճճեան, Արտաչէս Սեպուհեան, Մարտիրոս Զիլէքճեան, Յարութիւն Ազնաւորեան, Արշամ Իսալերտեան, Սրճագործ Ալիքսան, Բարեսէր տիկին մը, Վահրամ Գարեանեան, Զգօն Փափազեան, Ոմն, Գրիգոր Գարեանեան, Ոմն, Լեւոն Փափազեան, Ոմն, Երուանդ Մկրտիչեան, Անդրանիկ Մէհտերեան, Միւսիւ Անանուն, Անանուն, Ե. Մ., Վրդանէս Գափամաճեան, Հրանտ Անանեան, Օգաէն Մասքալճեան, Վահրամ Անանեան, Լ. Ֆ., Ոմն, Ոմն, Մկրտիչ Միսնաեան, Ոմն, Մկրտիչ Զարմայրեան, Յարութիւն Ճէլվէճեան, Վահրամ Լիմրճիխանեան, Տարոյճէ Թուղլաճեան, Ոմն, Ֆրանկիլլ Աճէմեան, Վասիլաքուշ Կրճիքեան, Ոմն, Համբարձում Թիքմէնեան, Հէրաքլէս Գալբսկեան, Սանդրիք Սվաճեան, Սեփուհ Թօփուղեան, Հրանտ Գավաճեան, Զենոբ Երամեան, Ոմն, Ոմն, Ոմն, Ոմն, Համբարձում Դէրիմեան, Երուանդ Ստեփանեան, Ստեփանի Բէչեան օղլու, Հայկ Գալըսճեան, Գրիգոր Թիւլպէնտեան, Արշակ Եաղճեան, Հրանտ Դերձակեան, Պողոս Համբարձումեան, Ոմն, Խաչիկ Աւագեան, Գրիգոր Թուզճեան, Յարութիւն Մելիքեան, Ոմն, Ոմն, Գէորգ Ճիվաճեան, Ոմն, Ոմն, Օհնիկ Ալթունեան, Ալիքսան Իւթիճեան, Գաբրիէլ Ճէղվէճեան, Երուանդ Աճէմեան, Հրանտ Գըլըճճեան։

(Շարունակելի)

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ԳՕՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	32.35½
Ամէնէն բարձր գինը	32.39
» վար գինը	32.39

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ գր.	123.50
Երէկուան բարձր գինը	123.¾
» վար »	122.⅞
Քարափ	491.90
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	266.
Լորիում	84.
Պանք Նաս. Կրէս.	428.
Շիրքէթը Խայրիյէ Լ. Օ.	30.
Թրամվայի Բաժնեթուղթ «	6.17
» պարտաթուղթ գր.	492.
Թրանսվալ գր.	120.
Բէժիի բաժնեթուղթ Լ. Օ.	373.
Անատօլ. երկ. բաժնեթ. Ա. Ո.	12.32
» պարտաթուղթ գր.	521.
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.40

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 10) ղ.էն	ղ. փր.
Մէճիտիէ արծաթ	108.04
Նոր մէթալիք	105.10
Անգլիական ոսկի	110.
Ֆրանսական ոսկի	87.20
Քրիմից	51.06
Բօլ	90.
Ռուպլի թղթադրամ	8.62
Լոնտոն 3 ամիս	111.
Բարիզ	22.72

ՍԹԻԼԱՆՑ

Գոնսոլիտ մէկ օրուան	Օսմ.	2.
» ուրբ »	»	7.
Ռումէլիի երկաթուղի	գր.	2.

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 52

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՀԱՊԵՏԸ

ՎԷՊ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

29.

Առեւանգումը

—Ոհ, պոռաց կոմսը, եթէ ձեզի համար նոյն իսկ մեռնիլ հարկ ըլլայ ինծի, ամէնէն մեծ երջանկութիւնը կ'ունենամ։

Միեւնոյն վայրկենին շատ մը մարդիկ մման վրանին մէջ պոռալով, կանչելով։

Իսկոյն կոմսը նետուեցաւ աղջկան առաջը, տարձանակ մը ձեռքին մէջ։

Բայց որովհետեւ Աստուած կ'ուզէր որ իր քիչ առաջ յայտնած բաղձանքը իրագործուէր, կոմսը գլտորեցաւ գետին, դաշոյնի քանի մը հարուածներէ դողահար։

Ինկած առենը, երազի մէջ տեսնելու պէս, նշմարեց որ երկու մարդիկ բռնութեամբ, իրենց հետ առած Տօնա Ռօզարիան կը փախչէին շուտով։

Այն առեն, անլուր ջանքերով, երիտասարդը հաղիւ կրցաւ ոտքի ելնել։ Դիտեց որ առեւանգողները դէպ ի իրենց ձիերուն կողմը կը վազէին, որոնք յանձնուած էին հնդիկի մը։

Կոմսը ուղղեց իր նայուածքները անոնց ու մարած ձայնով մը պոռաց։

—Մարդասպաններ, մարդասպաններ։

Ու հրացանը նետեց։

Առեւանգողներէ մէկը ինկաւ գետին կատաղութեան. անէծք մը մրմռալով։

Երիտասարդը, իր գերմարդկային ջանքերը ալ սպառած, գինովի մը պէս երերաց, ականջներէն արիւն պոռթկաց, աչքերը նուաղեցաւ և անշունչ գլորուեցաւ գետին։

30.

Բողոքը

Երեք ճամբորդները Վալտիվիա վերադարձան անակն արագութիւնով մը որ մէկուկէս ժամէն կրցան իրենց տեղը հասնիլ։

Ճամբան հանդիպեցան Տօն Բանքօ Պիւսթամէնթէ զօրավարին, որ հանդէորոն կուգար իր մարդիկներուն գլուխը անցած։

Մութ սրտերը անցան, առանց ուշադրութիւն հրաւիրելու իրենց վրայ։

Տօն Թատէօ երգիծական ակնարկ մը ուղղեց իր հակառակորդին։

—Տեսէք, ըսաւ ծաղրական շեշտերով Տօն Կռէկոռիոին, զօրավարը ինք զինքը բան մը կը կարծէ, տխմարը։ Երբ Վալտիվիա հասան, ժամը հինգ տասը կը հնչէր։

Քաղաքը գրեթէ ամայի էր, ամէն մարդ որ ստիպողական գործ մը չունէր՝ դաշտ գացած էր, հանդէսին ներկայ գտնուելու և մտիկ ընելու այն բանակցութիւնները որոնք տեղի պիտի ունենային Շիլիցիներուն և Առօքանցիներուն միջեւ, համաձայնութիւն մը գոյացնելու միտումով։

Այս աբարողութիւնը չափազանց կը հետաքրքրէր ընակիչները, որովհետեւ իրենց համար ապագայ խաղաղութեան մը երաշխիքն էր ապէս, այսինքն այն աղատութեան որ պիտի ունենային իրենք, Հնդիկներուն հետ իրենց առեւտրական յարաբերութիւնները ապահով կերպով շարունակելով։

Զը մոռնանք ըսելու որ երեք ճամբորդները դիմակաւոր էին։ Այս երեքին գնացքին մէջ հմայող բան մը կար կարծես։

Եթէ, գիւղացի մը, զանոնք տեսնելով, համարձակէր այս դիմակաւոր մարդերուն ով ըլլալը հարցնել, կը պատասխանուէր իրենց։

—Մութ Սրտերու դիւաւորն է իր հետեւորդներով։

Երեք մարդիկը այսպէս հասան Մայորի հրապարակը։

Հոն, հրացանի երկու հարուածներ անոնց անցքը խափանեցին։

Տօն Թատէօ նշան մը ըրաւ հոն գտնուողներուն, ու իրենց թոյլ արուեցաւ որ անցնին։

Տօն Թատէօ իր ընկերները առաջնորդեց դէպ ի աղբիւր մը։

Քանի մը մարդիկ, որոնք հոն էին, ժողովուցան իրեն շուրջը։

—Էհ ուրեմն հարցուց Տօն Թատէօ Վալանթիէնին, ի՞նչպէս կը գտնէք մեր պտոյտը։

—Հիանալի, միայն կը կարծեմ որ հարուածները պիտի սկսին տեղալ։

—Կը յուսամ, ըսաւ ցրտութեամբ մնդակիցը։

—Ահ, ուրեմն, լաւագոյն է աս մեղի համար։

—Հետաքրքրաշարժ տեսարանի մը ներկայ պիտի գտնուիք, անհոգ եղէք։

—Էհ, շատ ուրախ պիտի ըլլամ ուրեմն։

Ադրիբէին քովը ժողվուած մարդիկը զիրենք շրջապատեցին խորունկ յարգանքներով։

Ասոնք հաւատարիմ Մութ սրտերն էին, որոնց վրայ հարկ չը կար կասկածել։

—Պարոններ, ըսաւ Տօն Թատէօ, կռիւը պիտի սկսի քիչ առնէն, կ'ուզեմ որ դուք վերջապէս ճանչնաք ինծի, և դիտնաք թէ ո՞վ է որ ձեզի հետ կը խօսի ու դիմակը նետեց մէկ կողմ։

—Տօն Թատէօ ալ Էօն, պոռացին մարդիկը զարմացումով և յարգական արտայայտութիւններով։

—Այո, Պարոններ, պատասխանեց Տօն Թատէօ ալ Էօն, այն զոր Աստուած հրաշքով մը ազատեց որպէս զի այսօր ի վիճակի ըլլայ ապրելու։

Բոլոր Մութ սրտերը կասկած չունէին իրենց յաջողութեան վրայ, որովհետեւ իրենք իրենց մէջ ամպիսի մէկը ունէին զոր Աստուած ամենքն յայտնապէս ազատած էր։

Տօն Թատէօ իր այս ազատելուն վրայ իսրոխտ զինքը աւելի յարգել տալու միջոցը գտած էր իր մարդիխնէրուն։

—Ամէն մարդ իր տեղն է, հարցուց։

—Այո.

—Ամէն պէտքերնին հոգացուած է։

—Այո։

—Ուրեմն, սպասեցէք։

Հանդարտութիւնը տիրեց։

Բոլոր այս մարդիկը երկար ատենէ ի վեր կը ճանչնային Տօն Թատէօն ուստոր նկատմամբ անսահման բարեկամութիւն մը ունէին, և պատրաստ էին անոր համար ինքզինքին զոհելու։

Հրապարակին վրայ տեղի ունեցած այս նոր յայտնութիւնը տարածուած էր ամբողջ քաղաքին մէջ կայծակի արագութեամբ։

Մութ սրտերուն Տօն Թատէօին և իր մարդիկներուն միջեւ քանի մը խօսքեր փոխանակուելէ ետք, աջ ու ձախ կողմերը կարգաւ շարուեցան մարդիկը և Տօն Թատէօին հրաւէրին սպասեցին։

(Շարունակելի)

Մեր Պրուսայի գործակալութիւնը ստանձնած է Մագստաւ էֆ. Եօսմալեան, որուն կրնան դիմել Պրուսայի մնծայարգ բաժանորդները՝ բաժանորդագրուելու համար։

Տէր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՄԷՐԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ
ՆԵՐՍԷՍ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Եւ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Գ. Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Գաթըրճը-Օղլու խանիթ Տիգրանեան խան

Մանթի Տպարանս, յարգոյ հասարակութենէն վայելած համակրանքէն քաջալերեալ, այս անգամ բերել տուած նորանոր մեքենաներու շնորհիւ պատրաստ է ամէնէն դժուարահաճներն իսկ գոհացնել։

☛ ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տպարանիս մէջ կը պատրաստուին, նամակագլուխներ, պարտամուրհակներ, փոխանակագիրներ, չէքեր, հարսանեկան գառթեր, հրաւիրագիրներ, ազդեր, գաթալոկներ՝ ամէն լեզուէ, ինչպէս նաեւ վաճառականաց վիմագրական, տպագրական և կազմի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործեր։

«Մանզում» կը պատրաստուի կէս ժամուան մէջ

1000 նամակագլուխ 10 ղրուշ, 100 այցեքարթ 5 ղրուշ

100 դրհ.ի ապսպրանք ընողին մէկ տուփ այցեքարթ կը նուիրուի։

Գաւառներէ եկած ամէն յանձնարարութիւն փութով և դիւրամատչելի կերպով կը կատարուի։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԱՄԷՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

Բերա, Սու-Թէրազի Փողոց, թիւ 4 (Թոզաթլեան արճառանի դիմացի փողոցին մէջ)։

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ակռայի լինելի հիւանդութիւնները, փտած ակռաներու ամենատարակ ցաւերը վարկենապէս կասեցնելով չառ քիչ ատենուան մէջ հատատուն կերպով կը լեցնէ առողջ ակռաներու նման մինչեւ վերջը գործածուելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ ասսիր, բլթիրի և քաւչուի վրայ նուրբ, դիւրակատար և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ՝ յար և նման բնականին։

ԸՍՏ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ փտած և կոտրատած ակռաներու տրմատները առանց հանելու կատարելագործած գործիքներու միջոցաւ կը վերանդէ անոնց վրայ առանց քիմքի ակռաներ և ոսկիէ «քլուռներ»։ Շատ փտած ակռաները և լինտերու մէջ անյաջողցած տրմատները կը հանուին ԱՒԱՆՑ ՕԱԻԻ։—

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտէ մինչեւ իրիկուն, կիրակի օրերը դադարութեամբ։

«ԼՈՅՍ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ

ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՒԱՔԱԾՈՆ

1902—1903

1-52 թիւերը ամբողջովին կազմուած

Կը ծախսուի միմիայն 15 ղրուշի։

Դիմել Պապը Ալի Ճատէսի՝ Թիւ 44 Աբբր գրատուն։

Ընթերցասէր անհատ մը ուզելով ընթերցող հասարակութեան դիւրութիւն մը ընծայել, իր հաշուոյն գնած է «Լոյս»ի վերջացող տարւոյ գոլէքտիոնը և մինչեւ անգամ կազմել տուած կը ծախէ զայն ժամն գինով։ Այս գոլէքսիոնը գրական և բանաստեղծական շատ մը ընտիր կտորներու հետ ունի նաև ընտանեկան բարքերու ուսումնասիրութիւններ, զանազան հաճելի կտորներ, սրամիտ ակնարկութիւններ են։

Ամէն անոնք որ կը փափաքին հաճելի ժամանց մը անցընել տալ իրենց տան մէջ գանուող ընթերցասէրներու, պէտք է դիմեն «Լոյս»ի տարեկան հաւաքածոն։

Գաւառներու համար 7 ու կէս ղրշ. Ֆրանկատարական ծախք մը ալ կ'առնուի։

ԷՄՆԻՑԷԹ

ՀԷԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ Եւ ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակ Գրէաի Լիսնէ դրամատան վերնայարկը

Եթէ կը փափաքիք առանց խարուելու երկիրէ՝ վայելուչ հագուստներ գնել, եթէ կ'ուզէք որ ձեր հագուստները ո՛չ անձրեւէն և ո՛չ ալ արեւէն ազդուին, դիմեցէք ԷՄՆԻՑԷԹ հագուստի մեծ վաճառատունը որ 25 տարիներէ ի վեր ամենօրեայ յարաբերութեան մէջ է եւրոպական մեծ գործարաններու հետ, և ձմրան եղանակին առթիւ բրդեղէն ապրանքներու ստուար պէսպիսութեամբ հոծացուցած է մթերքը։

ԷՄՆԻՑԷԹի կերպասները, գոյնով և գործուածքով, վերջին նորաձեւութեանց կը հաւասարին միշտ։ Առաջնակարգ դերձակներու ձեռքով կը պատրաստուին երիկ մարդոց և տղայոց յատուկ ընալր ճաշակաւոր և դիմացկուն հագուստներու ամէն տեսակները և մուշապները ինչպէս նաև կանանց համար թէրէզիներ, ֆաչիներ եւն. եւն. ծայր ստորեն նրբութեամբ։ Գիներ՝ անմրցելի բարեւելու ստորեն ոճան։

ԷՄՆԻՑԷԹ վաճառատունը չափի վրայ հագուստի ճիւղ մը ունի, հաւաստար Բերայի համասեռ առաջնակարգ ծուներուն։ 50—38

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ, ՁԵՂՋ ՁԿԱԾ

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Դումգաբու 27 եւ Պալի-Փաշա 50

ՃԻՎԱՆ ԷՖ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ՝ իր երկար փորձառութեամբը արդէն շատերուն ծանօթ ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ մը է, և թէ վերջերս Եգիպտոս և Եւրոպա այցելած ու արհեստին ինչ ինչ կէտերը մօտէն ուսումնասիրած ըլլալով, իր վերոյիշեալ խանութին և գործատունը արհեստին էն վերջին պահանջմանց համաձայն կատարելագործած է, այնպէս որ կարելի պիտի ըլլայ գտնել հոն հարուածեալ, անուան տոնախմբութեանց և խրախճանութեանց հարմար տեղական և եւրոպական ամէն տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, անուշեղէններ և ըմպելիներ, բաթիսբոլի վերաբերեալ խմորեղէններ ու ֆոնտան։

Թէ ի Պոլիս և թէ ի գաւառս յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշտութեամբ և փութով ու % 30 զոհացուցիչ զեղջով։

Բերել տուած է նաև զարդարուն անդուսէ ֆանդէզի տուփերու և թղթերու մեծ մթերք մը։

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՇՄԷԵԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ

ԱԼԷԱԹ .ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Գու Ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 Էքսբոզսիոնատա 23 միտալեա իւէ 16 պէօյիւք միւքեաֆաթա Նոթել օմոուշ տրբ։

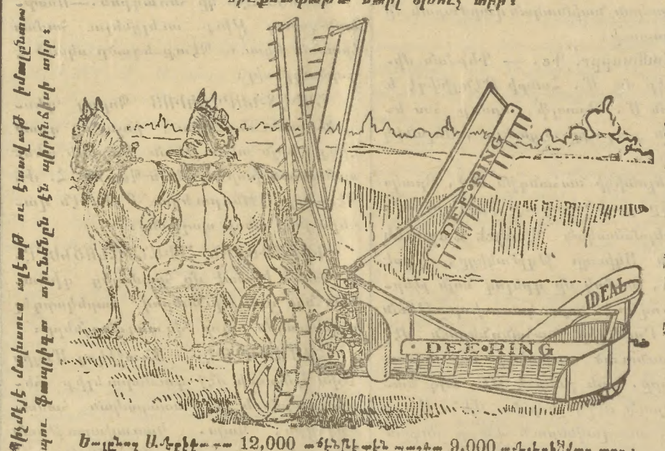

Ելլեոյ Ալէլէա՝ 12,000 ոչէնրէն պաշա 9,000 ոչէլէ՝ էնվար տրբ։

1904

Իլթէ եէնի պիր ասրրա տուխուլ էյլէսիք։ Միրուր խէն զէման՝ շիմտի եւլ սէնէյի կէնմի, պիտէն ալէյէ վուգուաթը թարիխիյէ սըրասընա գայտ օլունմուշ տրբ։ պու տէվրին թէրագգիյաթը՝ ալէյ ումում շաեանը հայրէթ պիր տէրէճէաթ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիտէք ֆէվգ էլ ատաթ պիր թէթրագգը տէեթլ մի։ 1858 սէնէսինատ «Մարշ» նամ Թրբրան մաքինասընին իճատրնան պէրու պու անէ տէկին սանսաթը մուհիմմէի մէգպուլէտէ կէրէք Ամէրիգատա վէ կէրէք տիւնեանդն հէր պիր թարաֆընատ էն միհիմմ պիր մէվգը թուհմուշ օլան ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ գումբանիասը օլուպ, իմալ էյլէտիեր մաքինաբրը ատթուն ալանլարրն հատատ ու հիսապը եօգ տրբ։

Իսթէեէնլէրէ գաթալոկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէզքիւր տէֆթէրտէ պիւմէեէ մահսուս

«Իտիալ Տիրինկ» նամ տէմէթ իթմէ «Իտիալ Տիրինկ» նամ Թրբրան
» » » օրագ պիւմէ » » » Թրբմրգ

կիպի միւխթէլիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարրմրզրն բէսմէրի մէվճուտ վէ իչպու մաքինալար՝ միւպալաղասրզ վէ հիտտ սուրէթտէ Թարաֆըմրզդան Թարրիֆ խարիմիզ տիր։

Պու մաքինալարրն եէկեանէ տէօզիթօսը՝ Տէրսէաատէթտէ կալաթատա Գէորգ պէյ խանընատա 1, 2, 3 Ն՞լը մաղազալարատա, Մ. Սիանէյ Նովէլ վէ գումբանիասը տրբ։

Լ'ԻԻՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻԵ

Բարիսէ Բլաս Վանտոմատա, 9 Նամէրօյու տարիէի խուսուսի։

ՀԱՐՈՒԹ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագազէթը 21,000,000 »
Էօսէնէնն զիեան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գէյմէթի 19,000,000 »

ԷՕՄԻՐ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագազէթը 17,000,020 »
Էօսէնէնն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ զաեէթ միւսաիտ չէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իսէր ԷՕՄԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ ատախ միւխթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էէվէն։

Ֆիեսթիա էօմիր սիկուրթա իսէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթոման» օլուպ, Սթանպոլ Ալանսը տախ Սթանպոլատա Սուլթան Համամընատա Գաթըրճը Օղլու բասմաժընատա տրբ։

ԳԱՐԼԸՄԱՆ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ

362-364 ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐԸ-ԵՕԼՏԱ 362-364

Գասրնլար, Գրզլար վէ Զօնուզլարա մախսուս հազըր էլպիսէլէր, պէեազ Զամաբր բազմլարը, Թոհաֆիյէէր վէ սահրէ հագգընտա

ՈՒՄՈՒՄԻ ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ

1903 Մարս 10, Բազար էրթէսի կիւնիւնտէն պէս իլէ սաթրբաս պալանրլանագ տրբ։

ՁԻԹՐՏԷԲԻԼԷՐ ԻԾՊՈՒ ՍԱՔԸՇՏԱ ՏԱՏԻԼ ՊՈՒԼՈՒՆԱՃԱԳԼԱՐ ՏՐԲ

Ֆանէլա, Զօրաա, Մէնտիլ, Միսօլար, Գրաֆթլար, Կէօմլէքլէր, Ֆիլուլար, Եուլնտան վէ բիքէէն Եաթագ էօրթիւլէրի, Դօրսէլէր, Շէմմիյէլէր, Էլտիվէն լէր, Զանթալար, Թաղագալար, Բաշավրալար, Սաֆրա Թագմրը, Եաթագ էօրթիւլէրի, Մատարօլամ, Բէրաէլէր, Խալրլար, Էնվայի եուն վէ իբէք գումայար վէ սարէ։

Իբէրլի վէ եուսլը գումաճ բարչալարընրն էն միւնթէխիպլէրի Իլլիւեէրլի օլմագ իւզրէ պու տէՔա, սէրմայէսինտէն տահա էհվէն պիր Քիեաթլէ Քիռուխս օլունմագտա տրբ։

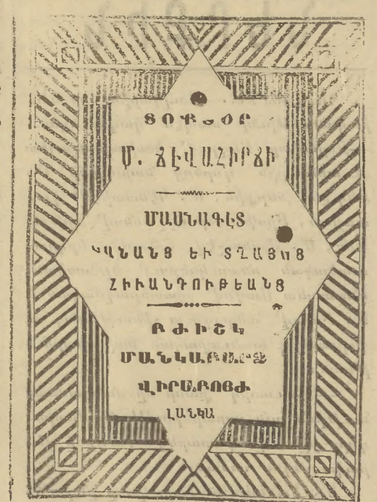

ՊԷԼ ՍՕՂԼՈՒԳԼՈՒՂԸՆԸՆ

ՍՈՒՐԷԹԸ ԳԱԹՏԷՏԷ ԹԷՏԱՎԻՍԻ

Տօքթէօր ՏԻՄԻԹՐԻ ՀԱՐՄԱՆՏԱՍ էվրոպատա իմրա իթտիկի սօն սէյեահաթրնտա Թրպճա եէնի մուվաֆֆագրէեթլէր էլտէ իթմիշ օլմաղլա, տախիլէն միտէի վէ պէօպրէկլէրի իգամ իտէէք աղըր իրտնեար վէրմէքտիրին վէ եարընդ ալթը կիւնտէն պէլ սօղուգլուղընը գաթիլէն թէտավի իտեր. Թէրէտտիւտ էտէնլէր խասթալեգլարը թէքմիլ սազատրգատան սօնրա իւէրթթի թէտավիի վէրէպիւրլէր։

ՅԻԳՆԷԿԻ.— Ղաեէթ եէնի վէ էվրոբատա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իլէ ֆրէնկի խասթալեղընը թէմամ մուվաֆֆագրէեթլէ թէտավի իտեր։ Հէր կիւն սատթ տէօրթտէն օնա գատար գալաթատա Սանտրգճրլար ճատտէսին. տէ Գարագաղ օթէլինին գարշըսընատա լամտանը տիւքքանընրն իւզերինտէ 97 նումէրալը քէնտի թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։ 30—19

ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻ

Այս ամենակարեւոր և անզուգական բառարան որ համաւաւոր Մուալիմ Նաճի հեղինակութիւն է, ամբողջովին տպուած և քիչ ժամանակի մէջ կրկին տպագրութեան արժանացած է։ Մուալիմ Նաճի իր ունեցած բաղմակողմանի հմտութեամբ այնքան մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Թուրք լեզուին ու գրականութեան, որ իրաւա՛մբ իր անունը խորին յարգանքով կը յիշուի այսօր թէ բոլոր Օսմանցիներէն և թէ արեւելքի լեզուներով հետաքրքրուող օտարազգի նշանաւոր անձնաւորութիւններէ։ Հանգուցեալ հեղինակին այս գլուխգործոցն որ թուրք լեզուին մէջ գործածուած Արաբերէն Պարսկերէն և ուրիշ լեզուներէ առնուած բառերու և օտերու իմաստն ու գործածութեան եղանակները կը բացատրէ սահուն, պարզ եւ հասկանալի ոճով մը, կ'արժէ որ մուտ գտնէ մեր բոլոր վարժարաններուն մէջ, Թուրք լեզուի բոլոր սէսուցիչներն ու ուսանողներն պէտք է մէկ մէկ օրինակ ի ձեռին ունենան անկէ։ ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻՆ լրիվակազմ կը ծախսուի առ այժմ զեղջուած գնով և միմիայն 25 գահեկանի (բուն գինն է 40)։ Գաւառներու համար՝ փոխադրութեան ծախքն է 5 դահեկան։ Դիմել Աբբր գրատուն, Պապր Ալի Ճատտէսի Թիւ 44։

ԻԶՄԻՐԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մեր Իզմիրի գործակալը Սմբատ էֆ. Բէյէճեան, զբաղումներուն առատութեան պատճառով հրաժարած է։ Հետեւաբար այլ եւս գործակալ չունինք Իզմիրի մէջ. կը խնդրենք մեր մնծայարգ բաժանորդներէն որ ուղղակի մեր տպարանը դրկեն իրենց բաժնեգինը մանտաթսխով և կամ փոխ-գիրով։

ՔԱՍԻՄԻ ԹԱՐԳՄԱՆԱԾ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Սկսած եմք նուիրել մեր ընթերցողներուն։

Դիմել «Մանզումէ»ի Տնօրէնութեան, ամէն օր առտուան ժամը 2½—6։

Գաւառներու առաքումը մէկ հանի օր վերջ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒՒ ՄԷԿՏԵՂ ԲԵՐԵԼ 1—121 ԹԻԼ ԿՏՐՈՆՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՊԷՍ ՏՐՈՒԱԾ 1—39 ՖՕՐՄԱՆԵՐԸ

Անոնք որ կազմուած ստանալ կը փափաքին Նարեկը՝ պէտք է երեք ու կէս դրուշ վճարեն կազմի համար, որուն կրկնապատիկը վճարելով պիտի չկրնային կազմել տալ դուրսը։ Անկազմ ուզողներ բան մը չը պիտի վճարեն։

ԳԱՒԱՌԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Գաւառներէն անոնք որ կանխիկ կը դրկեն մէկ տարեկան բաժնեգին, ինչպէս նաև կազմի և թղթատարի ծախքը անմիջապէս կը ստանան ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ։

Կազմի ծախքն է	3½ ղրուշ
Թղթատար.	
Ներքին քաղաքներ պարզ	2½ »
» » թէտահիւլի	3¾ »
Ծովեկերեայ քաղաքներ պարզ	2 »
» » թէտահիւլի	3¼ »

ՏՕՔԹԷՕՐ ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ

ԲԱՐԻՍ ՄԷԶԹԷՂՈՐ ԹՐՊԻԹԷՍԻ ՆՏԷՆ

ՏԻՊԱԼՕՄԱԼԷՐ

Տօքթէօրը մուամիլէյի հէր կիւն Պէյ Օղլունատա, Քիւչեւք Բարմագ Գարու պիր նամէրօյը մուայէնէխանէ է էօյլէնտէն սօնրա Ալաֆր. Լալն ալ գատար խասթէկեանը գապալ իսէր։

ՏՔԴ. Ց. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԱԺԻՆԷ ՄՈՒՐԹԻ. ԳԱՂԻԱԿԱՆ ԱՒՏԻ, ԱՑՐԵՐՈՒ ԵՒ ՀԻՆԵՐՈՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒՆ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ցիչեալ բժիշկը, որ 15 տարի չարունակ պատասխանատու է Գասթէմունիի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնչափ տարածուած են, և որ 5 տարիի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, և գործնական փորձեր բրած է և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոդներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա Պէօյիւք Բարմագ գարու Թիւ 10 տունը, և կէս օրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պոլիս, Պաղչէ գափու պահականոցին դիմացը, Քիւչիւքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած լան ատոնք։ Ուրբաթ օրերը Ֆրանգարա կը գտնուի աղքատներ։ 100—59

ՀԱՑ ՍՆՏՈՒԿԱՅԻ ՀԱՐՄՆԻՐԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԵԼԸՃՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

ԱՊԱՌԻԿ ՄԻ ՈՒԶԷՍ ԶՊԻՏԻ ՏԱՄ

ԱՊԱՌԻԿ ԶՊԻՏԻ ՏԱՄ